



เอกสารวิชาการส่วนบุคคล

เรื่อง

การพัฒนาการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง
ด้วยนวัตกรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

โดย

นายกั้วลาด กุศลธรรมรัตน์

บยป2
.ก62
2554

เอกสารฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการอบรม
ผู้บริหารการยุติธรรมทางปกครองระดับสูง รุ่นที่ ๒
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔

วิทยาลัยการยุติธรรมทางปกครอง

สำนักงานศาลปกครอง

ลิขสิทธิ์ของสำนักงานศาลปกครอง



ห้องสมุดกฎหมายมหาชน
ศาลปกครอง

๖

เอกสารวิชาการส่วนบุคคล

เรื่อง

การพัฒนาการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง
ด้วยนวัตกรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

โดย

นายกังวาล กุศลธรรมรัตน์

หลักสูตรนักบริหารการยุติธรรมทางปกครองระดับสูง รุ่นที่ ๒

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔

เอกสารฉบับนี้เป็นความคิดเห็นส่วนบุคคลของผู้ศึกษา

วิทยาลัยการยุติธรรมทางปกครอง
สำนักงานศาลปกครอง

เอกสารวิชาการส่วนบุคคล

เรื่อง

การพัฒนาการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง
ด้วยนวัตกรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

โดย

นายกังวาล กุศลธรรมรัตน์

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติแล้ว
เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

กรรมการที่ปรึกษา
(ผศ.ดร. อัครเดช ไชยเพิ่ม)

กรรมการที่ปรึกษา
(นายดิเรกฤทธิ์ เจนครองธรรม)

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

กระแสเทคโนโลยีสารสนเทศมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการปรับใช้เพื่อปฏิรูปการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐให้เป็นไปด้วยความสะดวก รวดเร็ว ประหยัดเวลา ค่าใช้จ่าย และเกิดความคุ้มค่าทั้งผู้รับบริการ (ประชาชน สาธารณะ) และผู้ให้บริการ (หน่วยงานภาครัฐ) โดยมีบทบัญญัติซึ่งรองรับแนวคิดดังกล่าวปรากฏในพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ เช่นเดียวกับการดำเนินงานของศาลปกครอง ซึ่งทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาอรรถคดีทางปกครองย่อมต้องมุ่งเน้นพัฒนาระบบบริการและช่องทางการเข้าถึงความยุติธรรมทางปกครองแก่ประชาชน สาธารณะให้เป็นไปด้วยความสะดวก รวดเร็ว มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพด้วยเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องและตรงตามเจตนารมณ์ที่ปรากฏตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ที่ให้ความสำคัญกับการคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ ในการแสดงความคิดเห็นของภาคประชาชนและทุกภาคส่วนอย่างเสรีภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย และส่งเสริมสิทธิการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของประชาชนให้เป็นไปได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว และทั่วถึง จึงเป็นที่มาในการจัดทำเอกสารวิชาการส่วนบุคคล เรื่อง การพัฒนาการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางปกครองด้วยนวัตกรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยการศึกษาดังกล่าวจะมุ่งแสวงหาคำตอบเกี่ยวกับรูปแบบ วิธีการ ขั้นตอนปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการคดีโดยจำเพาะที่เกี่ยวข้องกับสาธารณะ ด้านการประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่องค์ความรู้แก่สาธารณะของศาลปกครอง ครอบคลุมทั้งรูปแบบ วิธีการปฏิบัติทางเอกสารและการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาสนับสนุนเพื่อบริการประชาชน พร้อมจัดทำข้อเสนอการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางปกครองแก่ประชาชน คู่กรณี สาธารณะต่อไป

จากผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของศาลปกครอง พบว่า สถานการณ์ด้านกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔) แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศไทย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๔ ล้วนมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมด้านการคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพของประชาชน โดยมุ่งเน้นการเข้าถึงความยุติธรรมทางปกครองให้เป็นไปอย่างทั่วถึงมากขึ้น สอดรับกับกระแสการพัฒนาระบบงานศาลของนานาอารยประเทศที่พัฒนาเข้าสู่ยุคของศาลอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นแนวทางการดำเนินงานที่ศาลปกครองไทยได้กำหนดเป็นทิศทางการพัฒนาในช่วงของแผนยุทธศาสตร์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๗ ด้วย และเมื่อพิจารณา

ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ศาลปกครองนำเข้ามาให้บริการในกระบวนการวิธีพิจารณาคดี การประชาสัมพันธ์ และการเผยแพร่ความรู้แก่สาธารณะนั้น ยังพบอีกว่า มุ่งเน้นดำเนินการ เฉพาะการสร้างระบบสืบค้นข้อมูลเบื้องต้นเท่านั้น โดยแสดงเฉพาะชุดข้อมูลคำพิพากษา/คำสั่ง ที่ศาลปกครองคัดเลือกให้เปิดเผยต่อสาธารณะเท่านั้น ซึ่งไม่ส่งเสริมการสร้างฐานรากของ องค์ความรู้ในการปฏิบัติราชการที่ดีแต่ประการใด เนื่องจากคำพิพากษา/คำสั่งที่ถึงที่สุดแล้ว ย่อมเป็นบรรทัดฐานการปฏิบัติราชการได้ทั้งสิ้น ดังนั้น จึงควรเปิดเผยเป็นหลักสำคัญพร้อมทั้ง สร้างช่องทางการเข้าถึงข้อมูลเหล่านี้ให้เป็นไปได้อย่างสะดวกด้วย สำหรับระบบสารสนเทศที่ สนับสนุนด้านการประชาสัมพันธ์ และการเผยแพร่ความรู้แก่สาธารณะยังไม่มีพัฒนาต่อยอด ถึงระบบการเรียนรู้ผ่านสื่อออนไลน์ (e-learning) แต่อย่างใด รวมทั้งระบบห้องสมุดอัตโนมัติที่ใช้ ระบบ (Horizon Information Portal) ยังดำเนินการไม่เต็มรูปแบบ หากมีการขยายฐานข้อมูลให้ กว้างขวาง ทั้งตัวสารสนเทศที่ควรจัดเก็บเป็น e-book ให้มากขึ้น การกำหนดสิทธิ์แก่กลุ่ม ผู้ใช้งานให้สามารถเข้าถึงในระดับชั้นต่างๆ ตามความเหมาะสม ย่อมจะส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ผ่านสื่อออนไลน์ที่เข้าถึงได้โดยสะดวก รวดเร็ว รวมทั้งส่งเสริมให้ศาลปกครองเป็นศูนย์กลาง แห่งภูมิปัญญาความรู้ด้านกฎหมายมหาชน กฎหมายปกครอง หลักและวิธีการปฏิบัติราชการ ที่ดีจากแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองที่จะได้เข้าถึงการรับรู้ของสาธารณะได้แพร่หลาย มากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ศาลปกครองพัฒนาเข้าสู่ศาลปกครองอิเล็กทรอนิกส์ได้อย่าง แท้จริง

ดังนั้น แนวทางพัฒนาช่องทางการเข้าถึงด้วยนวัตกรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ของศาลปกครองจึงต้องอิงหลักและวิธีการที่มุ่งประโยชน์ในการเผยแพร่ข้อมูลให้แก่สาธารณะ อย่างทั่วถึง สะดวก รวดเร็ว ตอบสนองการให้บริการ โดยคำนึงความพร้อมในการพัฒนา บนพื้นฐานของมาตรการสำคัญ ๖ ประการ คือ ความเป็นสาธารณะของข้อมูลสารสนเทศ ความ พร้อมของข้อมูลสารสนเทศในระบบงานต่างๆ การสร้างระบบสืบค้นข้อมูลสารสนเทศแก่ผู้ใช้ ระบบงาน การกำหนดผู้รับผิดชอบฐานข้อมูลในชุดต่างๆ เพื่อสร้างความเป็นเอกภาพในการ บริการข้อมูลสารสนเทศ การสร้างองค์การอัจฉริยะ และการเตรียมความพร้อมในโครงสร้างพื้นฐาน การจัดการของศาลปกครอง มีผลให้แนวทางการพัฒนาโมดูล (Module) ต่างๆ ของระบบงาน ในอนาคตของศาลปกครองควรยึดการออกแบบตามหลักการพัฒนาโปรแกรมประยุกต์เชิงบริการ (Service Oriented Programming) และระบบงานทุกระบบควรสร้างบนสถาปัตยกรรมแบบ ๓ ระดับ (๓-Tier Architecture) เพื่อมิให้การแก้ไขเชิงกระบวนการงานของโปรแกรมประยุกต์ที่จะต้องพัฒนา ระบบงานอย่างต่อเนื่องมีผลกระทบต่อนำจอแสดงผลในการให้บริการแก่สาธารณะ หรืออาจ เลือกใช้บริการในรูปแบบระบบประมวลผลแบบกลุ่มเมฆ (Cloud Computing) ซึ่งผู้ใช้งานจะ ทำงานผ่านอินเทอร์เน็ต โดยผู้ให้บริการจะแบ่งปันทรัพยากรให้กับผู้ต้องการใช้งาน และผู้ใช้งาน ไม่จำเป็นต้องมีความรู้เชิงเทคนิค อย่างไรก็ตาม มาตรการและแนวทางพัฒนาระบบงานเหล่านี้

จะสัมฤทธิ์ผลได้ต้องอาศัยองค์ประกอบอันเป็นปัจจัยสำคัญ ๔ ประการ คือ ผู้นำองค์กรที่มุ่งมั่นจริงจัง และจริงจังในการนำเขาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนาองค์กร การวางแผนที่ดี ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นนำความสำเร็จในทุกกระบวนการ การส่งเสริมบุคลากรให้เรียนรู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และนโยบายภาครัฐในการส่งเสริมการเข้าถึงความยุติธรรมอย่างจริงจังซึ่งภาครัฐต้องตระหนักและพร้อมจัดโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นเพื่อนำเข้าเทคโนโลยีเพื่อการบริการของภาครัฐให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม การดำเนินการดังกล่าวจะเกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่าตามวัตถุประสงค์การใช้งานหรือไม่ ยังต้องตระหนักในการนำระบบงานและข้อมูลสารสนเทศที่มีอยู่ขององค์กรไปใช้งานอย่างเต็มความสามารถก่อนเป็นเบื้องต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเชิงสารสนเทศเพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการ การสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร และการเผยแพร่ความรู้และข้อมูลข่าวสารทั้งต่อบุคลากรภายในองค์กร ประชาชน หน่วยงานทางปกครอง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ พร้อมทั้งสำนักงานศาลปกครองจะต้องมีการพัฒนาและบำรุงรักษาระบบต่างๆ อย่างเหมาะสม จัดหาอุปกรณ์เครือข่ายที่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะรองรับกับความต้องการใช้งานของระบบต่างๆ และมีการอบรมพัฒนาศักยภาพทั้งผู้ใช้งานระบบ และผู้ดูแลระบบให้มีความรู้ เกิดทักษะในการใช้งาน การดูแล บำรุงรักษาและพัฒนาาระบบโปรแกรมต่างๆ พร้อมทั้งกำหนดมาตรการในการกำกับ ดูแล และกระตุ้นเตือนให้บุคลากรใช้งานระบบต่างๆ อย่างคุ้มค่าอีกด้วย

คำนำ

เอกสารวิชาการส่วนบุคคล เรื่อง การพัฒนาการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางปกครองด้วยนวัตกรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษารูปแบบวิธีการ ขั้นตอนปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการคดีโดยจำเพาะที่เกี่ยวข้องกับสาธารณะ การประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่องค์ความรู้แก่สาธารณะของศาลปกครอง โดยครอบคลุมทั้งรูปแบบ วิธีการปฏิบัติด้านเอกสารและการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาสนับสนุนเพื่อจัดบริการแก่ประชาชน โดยจัดทำเป็นข้อเสนอแนวทางการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางปกครองแก่ประชาชน กลุ่มนี้สาธารณะ ให้เป็นไปโดยง่าย สะดวก รวดเร็ว และสอดคล้องตรงตามเจตนารมณ์ในการรับรองซึ่งสิทธิการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมแก่ปวงชนชาวไทยอย่างเท่าเทียม ทัวถึง ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

ผู้ศึกษารู้นึกยินดีอย่างยิ่งที่ได้รับการคัดเลือกให้เข้าศึกษาในหลักสูตรนักบริหารการยุติธรรมทางปกครองระดับสูงของศาลปกครองในครั้งนี้ จึงได้มีโอกาสดูแลเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ความคิด ความเห็นกับผู้ทรงคุณวุฒิในหลากหลายสาขาวิชา ตลอดจนมีโอกาสเข้ามาสัมผัสภารกิจของศาลปกครอง โดยเฉพาะด้านการจัดบริการสาธารณะที่ใช้ระบบออนไลน์ จึงเป็นเป้าประสงค์สำคัญที่ทำให้ผลการศึกษาฉบับนี้เกิดขึ้น โดยมุ่งหวังเป็นข้อคิดที่จะได้แลกเปลี่ยนและเป็นประโยชน์ไม่มากนักน้อยในการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดบริการสาธารณะของศาลปกครองที่เน้นการเพิ่มช่องทางการเข้าถึงความยุติธรรมทางปกครองแก่ประชาชนชาวไทยให้เป็นไปได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว ตามที่กล่าวไว้แล้วนั้น

ความสำเร็จของเอกสารวิชาการฉบับนี้เกิดขึ้นได้ด้วยความร่วมมือจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องและการได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งทั้งด้านข้อมูล ความเห็น จากท่านดิเรกฤทธิ์ เจนครองธรรม และผศ.ดร.อัครเดช ไชยเพิ่ม คณะกรรมการที่ปรึกษาตลอดจนผู้บริหารศาลปกครอง และทีมงานค้นคว้าข้อมูลของกระผม จึงทำให้การจัดทำเอกสารวิชาการส่วนบุคคลฉบับนี้เป็นไปด้วยความถูกต้อง สอดคล้องตามหลักทฤษฎี และสามารถนำไปปรับใช้และอ้างอิงผลเพื่อดำเนินการศึกษาวิจัยให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

นายกังวาล กุศลธรรมรัตน์

๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๔

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ก
คำนำ	ง
บทที่ ๑ กรอบแนวคิดการศึกษา	๑-๖
๑. ความเป็นมาของเรื่อง	๑
๒. เหตุผล ความจำเป็นและความสำคัญในการศึกษา	๓
๓. ประเด็นการศึกษา	๓
๔. วัตถุประสงค์การศึกษา	๓
๕. วิธีและขอบเขตการศึกษา	๔
๖. ระเบียบ/กฎหมาย/ทฤษฎี/แนวคิด	๕
๗. ผลที่คาดว่าจะได้รับ	๕
บทที่ ๒ การวิเคราะห์ประเด็นการศึกษา	๗-๓๔
๑. สภาพของปัญหาที่ผ่านมา	๗
๒. ทิศทางการปรับใช้นวัตกรรมทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อพัฒนาการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง	๒๙
๓. กรอบการวิเคราะห์เพื่อกำหนดนโยบาย	๓๓
บทที่ ๓ แนวทางและข้อเสนอเพื่อพัฒนาช่องทางการเข้าถึง กระบวนการยุติธรรมทางปกครอง	๓๔-๔๓
๑. แนวทางพัฒนาช่องทางการเข้าถึง ด้วยนวัตกรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ	๓๕
๒. ข้อเสนอพัฒนาช่องทางการเข้าถึง ด้วยนวัตกรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ	๔๐
บทที่ ๔ สรุปผลและข้อเสนอแนะ	๔๔-๔๘
๑. ข้อเสนอทางการบริหาร	๔๔
๒. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนา	๔๗
บรรณานุกรม	๔๙
สารบัญภาพ	ฉ
ประวัติผู้ศึกษา	ช

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ ๑ ภาพรวมโปรแกรมระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้งานในปัจจุบันของศาลปกครอง	๑๓
ภาพที่ ๒ โปรแกรมระบบสืบค้นคำพิพากษา/คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่น่าสนใจ	๑๕
ภาพที่ ๓ โปรแกรมระบบสืบค้นนัดไต่สวน นัดพิจารณาคดี นัดอ่านคำพิพากษา/คำสั่ง	๑๖
ภาพที่ ๔ หน้าจอแสดงผลการค้นหาวินัดไต่สวน นัดพิจารณาคดี นัดอ่านคำพิพากษา/คำสั่ง	๑๗
ภาพที่ ๕ โปรแกรมระบบสืบค้นข้อมูลคดี	๑๘
ภาพที่ ๖ หน้าจอแสดงผลการค้นหาข้อมูลคดี	๑๙
ภาพที่ ๗ ข้อความแนะนำปรากฏบนหน้าจอระบบสืบค้นข้อมูลคดี	๒๐
ภาพที่ ๘ โปรแกรมระบบสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศของศาลปกครอง	๒๑
ภาพที่ ๙ หน้าแสดงผลเว็บไซต์ศาลปกครอง (www.admincourt.go.th)	๒๒
ภาพที่ ๑๐ แผนภูมิกระบวนการพิจารณาคดีปกครอง	๒๔
ภาพที่ ๑๑ กรอบแนวคิดการวิเคราะห์เพื่อพัฒนาการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางปกครองด้วยนวัตกรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ	๓๓
ภาพ ๑๒ ลักษณะข้อมูลสารสนเทศตามสิทธิการเข้าถึงและกลุ่มลูกค้าผู้ใช้ประโยชน์	๓๗
ภาพ ๑๓ สถาปัตยกรรม ๓ ระดับ (๓-Tier Architecture)	๔๑

บทที่ ๑

กรอบแนวคิดการศึกษา

๑. ความเป็นมาของเรื่อง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้รับรองสิทธิการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมแก่ปวงชนชาวไทยอย่างเท่าเทียม ทัวถึง โดยมีบทบัญญัติกำหนดไว้ในมาตรา ๔๐ (๑) สิทธิเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว และทัวถึง พร้อมทั้งรับรองสิทธิขั้นพื้นฐานในกระบวนการพิจารณา ปราบฏตามความในมาตรา ๔๐ (๒) สิทธิพื้นฐานในกระบวนการพิจารณา ซึ่งอย่างน้อยต้องมีหลักประกันขั้นพื้นฐานเรื่องการได้รับการพิจารณาโดยเปิดเผย การได้รับทราบข้อเท็จจริงและตรวจเอกสารอย่างเพียงพอ การเสนอข้อเท็จจริง ข้อโต้แย้ง และพยานหลักฐานของตน การคัดค้านผู้พิพากษาหรือตุลาการ การได้รับการพิจารณาโดยผู้พิพากษาหรือตุลาการที่นั่งพิจารณาคดีครบองค์คณะและการได้รับทราบเหตุผล ประกอบคำวินิจฉัย คำพิพากษา หรือคำสั่ง เป็นต้น ล้วนสะท้อนสาระสำคัญแห่งเจตนารมณ์ที่รัฐธรรมนูญฯ ฉบับดังกล่าว มุ่งหวังให้เป็นผลประโยชน์แก่สังคมสาธารณะโดยรวม ไม่เกิดการแบ่งแยก กีดกัน และสร้างหลักประกันด้านการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมแก่ปวงชนชาวไทยอย่างมั่นคง

เมื่อพิจารณาในมุมมองความเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกซึ่งนวัตกรรมสมัยใหม่เข้ามามีบทบาทสำคัญและมีส่วนเกี่ยวข้องอย่างมากมายั้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ระบบเครือข่าย ระบบการสื่อสารผ่านดาวเทียม ระบบเศรษฐกิจเสรีไร้พรมแดนด้วยการปรับประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีใช้ในการประกอบกิจการ การทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือเพื่อพัฒนางานขององค์กรต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้พัฒนางานทั้งของภาครัฐกิจและการพัฒนางานการให้บริการประชาชนของภาครัฐต้องตระเตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง และมีความสามารถในการปรับประยุกต์การนำเข้าระบบเทคโนโลยีสารสนเทศจากภายนอกองค์กรเข้าสู่การพัฒนาระบบการบริหารจัดการงานภายในองค์กรให้เป็นไปอย่างเหมาะสม สมดุล สอดคล้องกับภารกิจขององค์กรนั้นๆ อย่างแท้จริง เช่นเดียวกับการบริหารกระบวนการยุติธรรมไทยที่มีผลกระทบต่องสังคม สาธารณะในวงกว้าง รวมทั้งเป็นรากฐานสำคัญในการรักษาความยุติธรรม ความถูกต้อง และความเท่าเทียมในสังคมไทย จึงไม่สามารถปฏิเสธได้ว่า การบริหารงานศาลนับตั้งแต่ขั้นการรับคำฟ้อง การตรวจคำฟ้อง การจ่ายสำนวนคดี การแสวงหาข้อเท็จจริง การสรุปสำนวน การ

พิจารณาคดี การจัดทำคำแถลงการณ์ การนั่งพิจารณาคดี การจัดทำคำพิพากษาหรือคำสั่ง การอุทธรณ์ การบังคับคดี การนัดไต่สวน การเผยแพร่/ประชาสัมพันธ์ และการสร้างความรู้แก่สาธารณะ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันและปกป้องคุ้มครองสิทธิในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมแก่ปวงชนชาวไทยให้เป็นไปได้โดยง่าย สะดวก ทัวถึง เป็นภารกิจสำคัญซึ่งหน่วยงานที่ปฏิบัติงานด้านกระบวนการยุติธรรมต้องตระหนักและนำมาสู่การพัฒนาปรับปรุงงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพด้านการบริการของหน่วยงานศาล

ในฐานะหน่วยงานภาคเอกชนซึ่งประกอบธุรกิจด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและโทรคมนาคมรายหนึ่งของประเทศไทย กอปรกับได้รับความไว้วางใจให้พัฒนาระบบงานในหลายระบบทั้งภาครัฐและภาคเอกชน อาทิเช่น การพัฒนาระบบงาน ERP (Enterprise Resource Planning) ของการสื่อสารแห่งประเทศไทย และการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย โดยเป็นระบบเชิงปฏิบัติการในองค์กร ซึ่งบูรณาการ (integrate) รวมงานหลัก (core business process) ต่างๆ ในองค์กรทั้งหมด ได้แก่ การจัดจ้าง การผลิต การขาย การบัญชี และการบริหารบุคคลเข้าด้วยกันให้เป็นระบบที่มีปฏิสัมพันธ์กันและเชื่อมโยงกันอย่าง real time เอื้อต่อการวางแผนและการใช้ทรัพยากรทางธุรกิจขององค์กรให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างสูงสุด การพัฒนาระบบธนาคารอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Money Online) ของ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด เพื่ออำนวยความสะดวกด้านบริการฝากส่งเงินด่วนพิเศษถึงผู้รับปลายทางภายในประเทศผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ สามารถติดต่อรับ/ส่งเงินได้ ณ ที่ทำการไปรษณีย์ที่กำหนด รวมทั้งพัฒนาระบบรับชำระเงินทางไปรษณีย์ (PAY AT POST) เป็นบริการรับชำระเงินให้แก่หน่วยงาน/ลูกค้า/ค่าบริการสาธารณูปโภคต่างๆ และพัฒนาระบบงานเฉพาะองค์กร (Application Development) ของกรมที่ดิน ซึ่งเป็นการพัฒนาต้นแบบการจัดทำฐานข้อมูลที่ดินทั้ง Text, Image, และข้อมูลเชิงพื้นที่ (Spatial Data) เพื่อความรวดเร็วในการให้บริการประชาชนและการบริหารจัดการของภาครัฐ รวมถึงระบบบริหารจัดการภายในสำนักงานที่ดิน เป็นต้น

ดังนั้น จากประสบการณ์ที่ผ่านมาซึ่งสะท้อนความเชี่ยวชาญด้านการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศกอปรกับสภาวะสังคมที่เน้นความสะดวก รวดเร็ว และการอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงง่ายของผู้ใช้บริการทั้งของภาคเอกชนและภาครัฐ และกระแสทางด้านกฎหมายของประเทศไทยนับตั้งแต่เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่เน้นเรื่องสิทธิขั้นพื้นฐานในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมที่เท่าเทียม ทัวถึง จึงนำมาสู่ประเด็นการศึกษาที่ต้องการมุ่งหาคำตอบว่า แนวทางในการพัฒนาการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางปกครองด้วยนวัตกรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่สะท้อนผ่านมุมมองของหน่วยงานภาคเอกชนที่เป็นผู้ผลิตและให้บริการผลิตภัณฑ์ด้านซอฟต์แวร์และฮาร์ดแวร์ว่า ประเด็นความพร้อม ความคาดหวัง รวมทั้งปัจจัยใดบ้างที่ศาลปกครองจะต้องเร่งผลักดันเพื่อให้การพัฒนาการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางปกครองให้แก่คู่กรณีภาคประชาชน ภาคสังคม สาธารณะให้สามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางปกครองได้โดยง่าย

สะดวก รวดเร็ว ทัวถึง สอดคล้องตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ต่อไป

๒. เหตุผล ความจำเป็นและความสำคัญในการศึกษา

การศึกษาการพัฒนาการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางปกครองด้วยนวัตกรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศจะเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ทักษะ มุมมอง รวมถึงวิธีการในการบริหารความสัมพันธ์ของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีอยู่ภายในองค์กรศาลปกครอง และแนวทางการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางปกครองให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลทั้งต่อศาลปกครองและประเทศชาติ

๓. ประเด็นการศึกษา

การศึกษามุ่งแสวงหาคำตอบเกี่ยวกับรูปแบบ วิธีการ ขั้นตอนปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการคดีโดยจำเพาะที่เกี่ยวข้องกับสาธารณะ ด้านการประชาสัมพันธ์ และการเผยแพร่องค์ความรู้แก่สาธารณะของศาลปกครอง โดยครอบคลุมรูปแบบ วิธีการปฏิบัติที่ใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาสนับสนุนการปฏิบัติงาน รวมทั้งรูปแบบ วิธีการปฏิบัติตามขั้นตอนปกติว่าเป็นอย่างไร มีความสอดคล้อง ช่วยสนับสนุนและเอื้อต่อความสะดวก รวดเร็วในการบริการประชาชนหรือไม่อย่างไร เพื่อนำมาสู่การกำหนดแนวทางการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางปกครองของศาลปกครองต่อไป

๔. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

๔.๑ เพื่อศึกษารูปแบบ วิธีการ ขั้นตอนปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการคดี การประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่องค์ความรู้แก่สาธารณะ โดยครอบคลุมขั้นตอนการรับคำฟ้อง การจ่ายสำนวน แนวทาง/ขั้นตอนการบริหารจัดการคดี ตลอดจนช่องทางการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ การแจ้งข้อมูลข่าวสารของศาลปกครองสู่สาธารณะ

๔.๒ เพื่อศึกษาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ศาลปกครองใช้ในการบริหารจัดการคดีและการบริหารภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ รวมทั้งการแจ้งข้อมูลคดีแก่คู่กรณี โดยจำเพาะศึกษาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่เกี่ยวข้องและสะท้อนช่องทางการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางปกครองต่อสาธารณะเท่านั้น

๔.๓ เพื่อจัดทำข้อเสนอแนวทางการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศโดยมุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางปกครองแก่ประชาชน คู่กรณี สาธารณะ ให้เป็นไปโดยง่าย สะดวก รวดเร็ว

๕. วิธีและขอบเขตของการศึกษา

เพื่อให้การดำเนินการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถดำเนินการค้นหาคำตอบตามประเด็นการศึกษาที่มุ่งหวังกำหนดแนวทางการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางปกครองของศาลปกครองแล้วเสร็จภายในระยะเวลาการศึกษาตามหลักสูตรนักบริหารการยุติธรรมระดับสูง รุ่นที่ ๒ ผู้ศึกษาจึงกำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ ๔ มิติ คือ

๕.๑ มิติเนื้อหา

มุ่งเน้นศึกษาภาพรวมของขั้นตอนการบริหารจัดการคดีของศาลปกครอง รูปแบบ ช่องทางการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และการแจ้งข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน และสาธารณะ โดยพิจารณาข้อมูลตามที่ปรากฏในรูปของเอกสารหรือรายงานการศึกษาที่เผยแพร่ต่อสาธารณะ หรือข้อมูลในรูปอิเล็กทรอนิกส์ที่ปรากฏในเว็บไซต์ของศาลปกครองเท่านั้น

๕.๒ มิติพื้นที่

ศึกษาข้อมูลตามประเด็นการศึกษาจากศาลปกครองไทย

๕.๓ มิติของเวลา

ช่วงระยะเวลาการศึกษาข้อมูลด้านรูปแบบ แนวทางการบริหารจัดการคดีของศาลปกครอง รูปแบบ ช่องทางการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และการแจ้งข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน และสาธารณะของศาลปกครอง จะดำเนินการรวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลที่ปรากฏในช่วงระยะเวลาปัจจุบัน คือ ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ เท่านั้น

๕.๔ มิติกระบวนการศึกษา

กำหนดวิธีการและขั้นตอนการดำเนินงานที่สำคัญ ๔ ขั้นตอน ดังนี้

๕.๔.๑ ศึกษารูปแบบ วิธีการ ขั้นตอนการปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการคดีการประชาสัมพันธ์ และการเผยแพร่องค์ความรู้แก่สาธารณะของศาลปกครองว่า มีรูปแบบวิธีการปฏิบัติอย่างไร เพื่อให้ทราบขั้นตอนอันเป็นวิธีการปฏิบัติที่ชัดเจน อันเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญยิ่งในการกำหนดกรอบแนวคิดเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงยุคระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้าอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน โดยคำนึงถึงผู้รับบริการเป็นสำคัญ และความคุ้มค่าในการใช้งานของศาลปกครอง โดยครอบคลุมนับตั้งแต่ขั้นตอนการรับคำฟ้อง การตรวจสอบคำฟ้อง การส่งจ่ายสำนวนสู่องค์กรคณะ การจัดทำสำนวนคดี การพิจารณาและแสวงหาข้อเท็จจริง การนั่งพิจารณา ระบบการนัด การลงบันทึกคำพิพากษา/คำสั่ง รวมทั้งระบบการเผยแพร่ สื่อสาร และประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของศาลปกครองต่อสาธารณะ

๕.๔.๒ ศึกษาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ศาลปกครองได้นำเข้าและนำมาใช้ในการปฏิบัติงานตามข้อ (๑) ข้างต้น ว่ามีอะไรบ้าง มีรูปแบบ วิธีการ และมีความ

เชื่อมโยงกันอย่างไร ซึ่งจะเป็นข้อมูลตัดสินใจเพื่อการพัฒนานำเข้าหรือปรับออก รวมทั้งการพัฒนานวัตกรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศมาปรับใช้ในการบริหารงานของศาลปกครอง โดยรวมที่มุ่งเน้นความสมดุลของผู้รับบริการและความสมประโยชน์ของการใช้งานของศาลปกครอง

๕.๔.๓ ศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบรูปแบบและกระบวนการตามข้อ (๑) และ (๒) ว่า มีช่องว่าง (Gap) ที่เป็นปัญหา อุปสรรคจากการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการปฏิบัติงานเกิดขึ้นหรือไม่อย่างไร และมีผลต่อการพัฒนางานของศาลปกครองอย่างไรหรือไม่ เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการกำหนดวิธีการ รูปแบบการพัฒนาด้วยนวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ

๕.๔.๔ สรุปผลการศึกษา พร้อมเสนอแนะแนวทางการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศโดยมุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางปกครองแก่ประชาชน คู่กรณี และสาธารณะ ให้เป็นไปโดยง่าย สะดวก รวดเร็ว

๖. ระเบียบ / กฎหมาย / ทฤษฎี / แนวคิด

การจัดทำเอกสารวิชาการส่วนบุคคลฉบับนี้ มีรูปแบบการศึกษาวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) เป็นสำคัญ และประมวลข้อมูลตามวิธีการและขอบเขตการศึกษาเฉพาะแหล่งข้อมูลที่ปรากฏต่อสาธารณะ ทั้งในระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เอกสาร/วารสารวิชาการ รวมทั้งการสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกในกลุ่มผู้บริหารซึ่งเป็นผู้ควบคุม ดูแลดำเนินนโยบายการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของศาลปกครองประกอบเป็นบางส่วน เพื่อความสมบูรณ์ อ้างอิงได้ในผลการศึกษา จึงกำหนดศึกษาเพิ่มเติมในเอกสารวิชาการที่เกี่ยวข้องต่างๆ ดังนี้

- (๑) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๕๐
- (๒) พระราชบัญญัติต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
- (๓) กฎ ระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
- (๔) แนวคิดการบริหารกระบวนการยุติธรรม
- (๕) แนวคิดการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

๗. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๗.๑ หน่วยงานด้านกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยมีเอกสารวิชาการที่สามารถอ้างอิงเพื่อการศึกษา ค้นคว้า เกี่ยวกับรูปแบบและแนวทางการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานด้านการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางปกครองในภาพรวมได้อย่างชัดเจน สมบูรณ์

๗.๒ ศาลปกครองสามารถนำผลการศึกษาวิเคราะห์ไปปรับใช้เป็นแนวทางการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนาช่องทางการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางปกครองให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ ๒

การวิเคราะห์ประเด็นการศึกษา

จากประเด็นการศึกษาที่มุ่งแสวงหาแนวทางการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางปกครองให้แก่ประชาชน คู่กรณี และ สาธารณะ ให้เป็นไปโดยง่าย สะดวก รวดเร็ว โดยพิจารณารูปแบบ วิธีการ ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ด้านการบริหารจัดการคดี การประชาสัมพันธ์ และการเผยแพร่องค์ความรู้แก่สาธารณะของ ศาลปกครองว่ามีรูปแบบ วิธีการปฏิบัติอย่างไร อันเป็นข้อเท็จจริงเชิงประจักษ์ก่อนนำมาพิจารณา เทียบเคียงกับรูปแบบ วิธีการปฏิบัติที่ได้นาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาปรับประยุกต์ใช้ ซึ่งจะนำมาสู่ การจัดทำข้อเสนอในการพัฒนาการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางปกครองด้วยนวัตกรรม ทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่คงไว้ซึ่งการรักษาความสมดุลของผู้รับบริการและความสมประโยชน์ ในการใช้งานของศาลปกครอง ผู้ศึกษาจึงกำหนดกรอบวิเคราะห์การศึกษาตามรายละเอียดในแต่ละ หัวข้อ ดังนี้

๑. สภาพของปัญหาที่ผ่านมา

ในยุคสมัยนี้ กระแสเทคโนโลยีสารสนเทศมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการนำมาปรับใช้เพื่อปฏิรูปการ ให้บริการหน่วยงานภาครัฐให้มีความสะดวก รวดเร็ว ประหยัดเวลา ค่าใช้จ่าย และเกิดความคุ้มค่า ทั้งฝ่ายผู้รับบริการ (ประชาชน สาธารณะ) และผู้ให้บริการ (หน่วยงานภาครัฐ) โดยมีบทบัญญัติซึ่ง รองรับแนวคิดดังกล่าวปรากฏในพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการ บ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖^๑ ซึ่งกำหนดให้ภาครัฐต้องอำนวยความสะดวกและตอบสนองความ ต้องการของประชาชนอย่างรวดเร็ว และหน่วยงานภาครัฐต้องจัดให้มีระบบเครือข่ายสารสนเทศเพื่อ อำนวยความสะดวกแก่ประชาชนทั้งในการติดต่อ สอบถาม หรือขอข้อมูลต่างๆ รวมทั้งการแสดง ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการของส่วนราชการนั้นๆ เช่นเดียวกับหน่วยงานศาลซึ่งทำ หน้าที่พิจารณาพิพากษาอรรถคดี ผดุงไว้ซึ่งความถูกต้อง ยุติธรรม และรักษาไว้ซึ่งความสมดุลใน

^๑ มาตรา ๓๙ ให้ส่วนราชการจัดให้มีระบบเครือข่ายสารสนเทศของ ส่วนราชการเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ ประชาชนที่จะสามารถติดต่อสอบถามหรือขอข้อมูล หรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการของส่วน ราชการ... (พระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ หมวด ๗ การอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชน)

การใช้อำนาจตามระบอบประชาธิปไตยเพื่อให้สังคมมีธรรมาภิบาล ย่อมต้องมุ่งเน้นการพัฒนาระบบการบริหารจัดการภายในองค์กรให้สามารถสนองต่อความต้องการใช้บริการของสังคม สาธารณะ อย่างมีประสิทธิภาพด้วยเช่นกัน ศาลปกครองซึ่งเป็นองค์กรตุลาการทำหน้าที่อำนวยความสะดวกยุติธรรมทางปกครองแก่สังคมไทยมาอย่างยาวนาน นับเป็นเวลากว่าทศวรรษ การดำเนินงานต่างๆ ที่ผ่านมาจึงได้ถูกพัฒนา ปรับปรุง ให้สนองต่อความต้องการของผู้รับบริการมาอย่างต่อเนื่องบนพื้นฐานความพร้อมด้านโครงสร้างสาธารณูปโภคองค์กร ซึ่งรวมทั้งการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเพิ่มช่องทางการให้บริการสาธารณะและการบริหารจัดการภายในองค์กร โดยสถานการณ์ ทิศทาง แนวโน้มการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและแนวปฏิบัติอันเป็นข้อเท็จจริงในการปฏิบัติการที่มุ่งอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน สาธารณะ มีรายละเอียดอันเป็นสาระสำคัญ ดังนี้

๑.๑ ผลการวิเคราะห์บริบทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของศาลปกครอง

ภายใต้สภาพการณ์ปัจจุบัน ศาลปกครองอยู่ในช่วงการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ศาลปกครอง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๗ ซึ่งผู้ศึกษาได้พิจารณาบททวนปัจจัยแวดล้อมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและอาจส่งผลต่อการพัฒนางานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของศาลปกครองที่อาจกระทบต่อการดำเนินงานของศาลปกครอง โดยปรากฏดังนี้

๑.๑.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

เจตนารมณ์ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้ให้ความสำคัญกับการคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ ในการแสดงความคิดเห็นของภาคประชาชนและทุกภาคส่วนอย่างเสรีภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย และการจัดบริการสาธารณะของภาครัฐให้เป็นไปด้วยความสะดวก มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ เช่นเดียวกับการดำเนินงานด้านการอำนวยความสะดวกที่กำหนดอย่างชัดเจนในมาตรา ๔๐(๑)^๒ กำหนดให้บุคคลย่อมได้รับ

^๒ มาตรา ๔๐ บุคคลย่อมมีสิทธิในกระบวนการยุติธรรม ดังต่อไปนี้

- (๑) สิทธิเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว และทั่วถึง
- (๒) สิทธิพื้นฐานในกระบวนการพิจารณา ซึ่งอย่างน้อยต้องมีหลักประกันขั้นพื้นฐานเรื่องการได้รับการพิจารณาโดยเปิดเผย การได้รับทราบข้อเท็จจริงและตรวจเอกสารอย่างเพียงพอ การเสนอข้อเท็จจริง ข้อโต้แย้ง และพยานหลักฐานของตน การคัดค้านผู้พิพากษาหรือตุลาการ การได้รับการพิจารณาโดยผู้พิพากษาหรือตุลาการที่นั่งพิจารณาคดีครบองค์คณะ และการได้รับทราบเหตุผลประกอบคำวินิจฉัย คำพิพากษา หรือคำสั่ง
- (๓) บุคคลย่อมมีสิทธิที่จะให้คดีของตนได้รับการพิจารณาอย่างถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรม
- (๔) ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา โจทก์ จำเลย คู่กรณี ผู้มีส่วนได้เสีย หรือพยานในคดีมีสิทธิได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสมในการดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งสิทธิในการได้รับการสอบสวนอย่างถูกต้อง รวดเร็ว เป็นธรรม และการไม่ให้อภัยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง
- (๕) ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย และพยานในคดีอาญา มีสิทธิได้รับความคุ้มครอง และความช่วยเหลือที่จำเป็นและเหมาะสมจากรัฐ ส่วนค่าตอบแทน ค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายที่จำเป็น ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ
- (๖) เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการหรือทุพพลภาพ ย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครองในการดำเนินการพิจารณาคดีอย่างเหมาะสม และย่อมมีสิทธิได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสมในคดีที่เกี่ยวกับความรุนแรงทางเพศ

สิทธิในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว และทั่วถึง อีกทั้ง กำหนดตามความในมาตรา ๕๖^๓ ให้บุคคลย่อมได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูล ข่าวสารสาธารณะในครอบครองของราชการฯ ได้ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ล้วนเป็นแรงผลักดันให้ศาลปกครองต้องพัฒนานำนวัตกรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้เพื่อการบริการด้านอำนวยความสะดวกยุติธรรมทางปกครองให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพทั้งระบบ ทั้งกระบวนการบริหารจัดการคดีปกครองที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการภายในศาลปกครอง กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับผู้ที่เป็นคู่กรณี กระบวนการนัดไต่สวน การแจ้งผลการติดตามความเคลื่อนไหวคดี รวมทั้งการเผยแพร่คำพิพากษา/คำสั่ง และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางปกครองแก่สาธารณะให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องและเอื้ออำนวยประโยชน์แก่ผู้รับบริการ สาธารณะตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

๑.๑.๒ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔)^๔

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔) ได้ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างโอกาสทางการศึกษา และการเข้าถึงข้อมูลต่างๆ อย่างทั่วถึง รอบด้าน โดยกำหนดเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ซึ่งมุ่งเน้นให้คนไทยสามารถเรียนรู้ด้านต่างๆ จากแหล่งข้อมูลทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่ห่างไกลให้ได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึง เพื่อไม่ให้ตกเป็นเหยื่อของผู้ฉกฉวยโอกาส ผู้ที่เอารัดเอาเปรียบ และสร้างพลังทางปัญญาให้แก่สังคมไทยเพื่อส่งเสริมการก้าวสู่สังคมฐานความรู้ในอนาคต จึงเป็นโอกาสและแรงเสริมให้การดำเนินงานด้านกระบวนการยุติธรรมทางปกครองต้องเร่งปรับปรุง พัฒนางานด้านการส่งเสริมการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางปกครองของภาคประชาชนให้มากขึ้น หนึ่งในกระบวนการนั้น คือ การเร่งรัดพัฒนา ปรับปรุงงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้เป็นช่องทางในการเข้าถึงการอำนวยความสะดวกยุติธรรมทางปกครองอันเป็นภารกิจสำคัญที่ศาลปกครองได้เร่งดำเนินการกว่าทศวรรษที่ผ่านมาอย่างต่อเนื่อง

(๓) ในคดีอาญา ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีสิทธิได้รับการสอบสวนหรือการพิจารณาคดีที่ถูกต้อง รวดเร็วและเป็นธรรม โอกาสในการต่อสู้คดีอย่างเพียงพอ การตรวจสอบหรือได้รับทราบพยานหลักฐานตามสมควร การได้รับความช่วยเหลือในทางคดีจากทนายความ และการได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว

(๔) ในคดีแพ่ง บุคคลมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายอย่างเหมาะสมจากรัฐ

^๓ มาตรา ๕๖ บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น เว้นแต่การเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารนั้นจะกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยของประชาชน หรือส่วนได้เสียอันพึงได้รับความคุ้มครองของบุคคลอื่น หรือเป็นข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

^๔ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ.

๒๕๕๐-๒๕๕๔). หรือ ดูรายละเอียดเพิ่มเติมที่ <http://www.nesdb.go.th>

๑.๑.๓ แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศไทย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔^๔

นโยบายและแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศไทยซึ่งเป็นแผนงานระดับชาติ ได้กำหนดยุทธศาสตร์เพื่อรองรับหลักการสำคัญของนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศฯ ๕ ด้าน โดยสาระสำคัญมุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ สร้างนวัตกรรมใหม่ๆ พร้อมลงทุนเพื่อการปรับโครงสร้างพื้นฐานให้มีความพร้อมในการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ ควบคู่กับการเสริมสร้างโอกาสการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึงของทุกภาคส่วน ตลอดจนเน้นการใช้ประโยชน์ในการบริหารและการให้บริการของภาครัฐ จึงเป็นเป้าประสงค์สำคัญให้หน่วยงานภาครัฐพัฒนาการให้บริการเป็นการบริการทางอิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น (e-Service) โดยเริ่มจากกรมสรรพากรเปิดบริการเสียภาษีทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Revenue) หน่วยงานในสังกัดกระทรวงการคลังพัฒนาการจัดซื้อจัดจ้างเป็นแบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Procurement) กระทรวงมหาดไทยให้บริการทำบัตรประจำตัวแบบอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถใช้งานได้หลากหลาย (Multi-application smart ID card) เป็นต้น เหล่านี้ล้วนส่งผลต่อความคาดหวังของประชาชนในการได้รับบริการที่สะดวก รวดเร็ว ด้วยรูปแบบ วิธีการ ช่องทางที่หลากหลายมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายและทิศทางการพัฒนาการบริการแก่ประชาชนของศาลปกครองเช่นกัน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นกลไกสำคัญในการเสริมสร้างโอกาสการเข้าถึงความยุติธรรมทางปกครอง และการเผยแพร่แนวปฏิบัติราชการที่ดี เพื่อลดและป้องกันข้อพิพาททางปกครอง พร้อมพัฒนาองค์ความรู้และการจัดการความรู้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๑.๑.๔ กระแสการพัฒนาระบบงานศาลเข้าสู่ยุคศาลอิเล็กทรอนิกส์ (E-Court)^๕

ในยุคสมัยที่กระแสเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาทสำคัญยิ่งในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ และการจัดบริการของหน่วยงานภาครัฐแก่สาธารณะ จึงไม่สามารถปฏิเสธได้ว่า “ศาลอิเล็กทรอนิกส์ หรือ E-Court” เป็นอีกกระแสหนึ่งที่เข้ามาสู่สังคมไทยปรากฏตามเอกสารแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศปี พ.ศ.๒๕๔๗-๒๕๕๑ ของสำนักงานศาลยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม ซึ่งกำหนดเป็นแนวทางให้ศาลยุติธรรมปรับตัวเข้าสู่ยุคศาลอิเล็กทรอนิกส์ (E-Court) ที่กระบวนการพิจารณาคดีใช้การสื่อสารและตอบข้อซักถามผ่านระบบพิจารณาคดีในลักษณะเดียวกับ“วิดีโอคอนเฟอเรนซ์ (VDO-Conference) ใช้ระบบ CM/ECF (Case Management Electronic Case Files) เป็นระบบจัดเก็บเอกสารในรูปแบบเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ในศาลกลางสหรัฐฯ เพื่อการจัดรายการพิจารณาคดีของศาลให้เป็นไปอย่างทันสมัย ง่าย และสะดวกยิ่งขึ้น ทั้งยังสามารถใช้งานเอกสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet) สำหรับการส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องกับศาลจะดำเนินการในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์สู่สำนักงานศาล ทำให้สะดวก รวดเร็ว ผ่านเว็บไซต์ www.e-filing.com ซึ่ง

^๔ แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศไทย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๐-๒๕๕๔.

^๕ ดูรายละเอียดเพิ่มเติมจากเว็บไซต์ http://www.fedcourt.gov.au/ecourt/ecourt_slide.html

เป็นเว็บไซต์ส่งวัตถุพยานทางอิเล็กทรอนิกส์โดยเฉพาะ โดยเอกสารที่ส่งไปสู่สำนักงานศาลจะผ่านการตรวจสอบและรับรองโดยศาลนั้นๆ จึงเป็นเอกสารที่อ้างอิงได้ตามกฎหมาย ในขณะที่ระบบการเสนอหลักฐาน (Evidence Presentation System) มีหน้าจอคอมพิวเตอร์ระบบสัมผัสขนาด ๑๒ นิ้ว มีกล้องถ่ายรูปและวีซีอาร์ (VCR) สำหรับการแสดงหลักฐาน ซึ่งผู้พิพากษา ทนาย และพยานสามารถวาดหรือใส่สีเน้น (Hight Light) ภาพต่างๆ ได้ โดยใช้เทคโนโลยีหน้าจอสัมผัส สำหรับที่นั่งลูกขุนและแท่นสำหรับพยานจะมีจอคอมพิวเตอร์ลักษณะแบนเป็นระบบสัมผัสให้ดูหลักฐานและอธิบายประกอบ เป็นต้น เช่นเดียวกับการดำเนินงานที่ผ่านมาของศาลปกครองในการพัฒนาระบบศาลปกครองให้เป็น E-Court เช่นกัน โดยพิจารณาปรากฏข้อมูลตามเว็บไซต์ของศาลปกครองที่กำหนดให้มีระบบการติดตามความเคลื่อนไหวคดี ระบบบัญชีนัด^๗ เป็นต้น และกำหนดเป็นกลยุทธ์ที่ ๕.๒ เพิ่มประสิทธิภาพระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร (Information Communication Technologies: ICT) ให้สามารถสนับสนุนภารกิจหลักขององค์กรและรองรับการพัฒนาองค์กรในอนาคต ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ ๕ พัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กรเพื่อเอื้อต่อการปฏิบัติการกิจของศาลปกครอง^๘ ซึ่งเป็นการรับรองและเป็นที่ประจักษ์ได้ว่า องค์กรศาลปกครองให้ความสำคัญและมุ่งเน้นการพัฒนาด้าน ICT เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพด้านการบริหารจัดการคดีปกครองอย่างต่อเนื่อง

๑.๑.๕ การทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต^๙

กระแสมความนิยมและความเชื่อมั่นของประชาชนในความปลอดภัยของข้อมูลที่ติดต่อสื่อสารในการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้า รวมถึงการทำธุรกรรมการลงนามทางอิเล็กทรอนิกส์ (Digital Signature) ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕ ตอน ๓๓ ก วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๑) ช่วยให้การพัฒนาเพิ่มช่องทางการเข้าถึงบริการของศาลปกครองในด้านต่างๆ ทำได้ง่ายขึ้นและมีการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้เพื่อให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ รวมทั้งอำนวยความสะดวกและสนับสนุนการดำเนินงานของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง

ดังนั้น จากผลการวิเคราะห์บริบทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของศาลปกครองในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา พบว่า ปัจจัยต่างๆ ทั้งด้านกฎหมาย กระแสสังคม นโยบายการจัดบริการสาธารณะของภาครัฐ แผนแม่บทการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวมทั้งแนวทาง

^๗ ดูรายละเอียดเพิ่มเติมจากเว็บไซต์ <http://court.admincourt.go.th/ordered/>

^๘ คณะอนุกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ศาลปกครอง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๗. แผนยุทธศาสตร์

ศาลปกครอง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๗. หน้า ๒๐-๒๑. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :

http://www.admincourt.go.th/00_web/01_court/001-2.pdf (วันที่ค้นข้อมูล : ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔)

^๙ เรื่องเดียวกัน. หน้า ๗๙. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : http://www.admincourt.go.th/00_web/01_court/001-2.pdf (วันที่ค้นข้อมูล :

๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔)

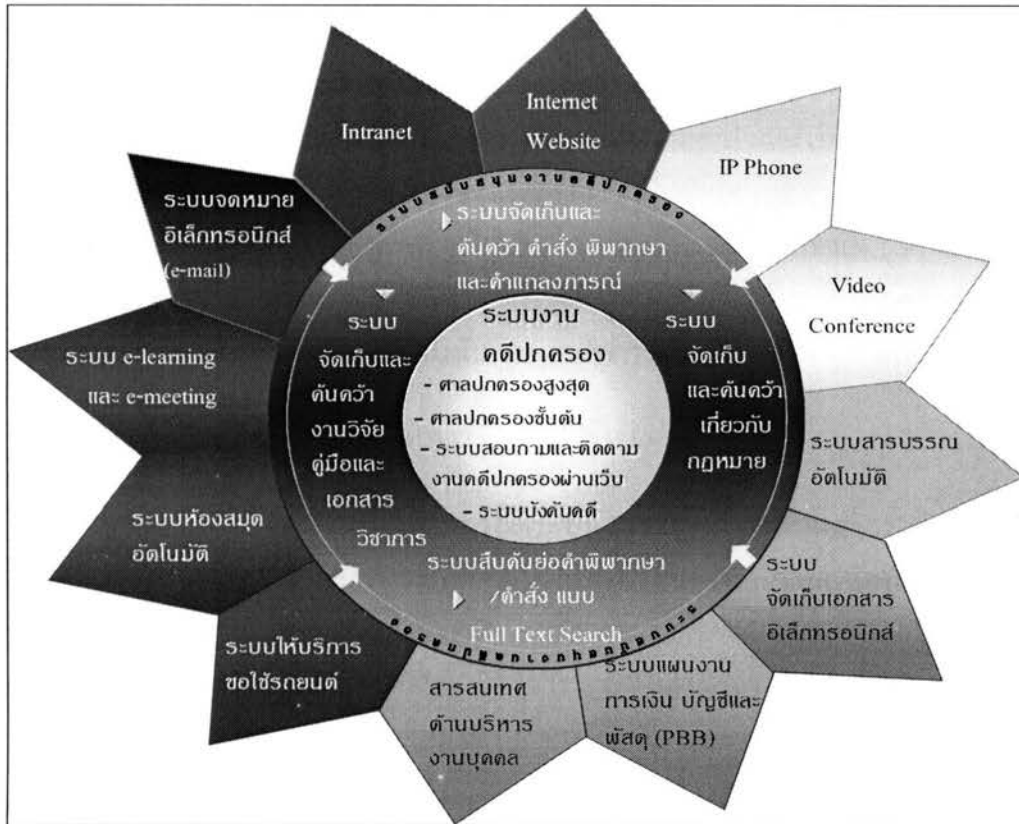
และมาตรการต่างๆ ล้วนเป็นปัจจัยเอื้อให้ศาลปกครองจะได้เร่งรัดการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดบริการสาธารณะ และเพิ่มช่องทางการเข้าถึงความยุติธรรมทางปกครองให้เป็นไปโดยง่าย สะดวก รวดเร็ว บนพื้นฐานการจัดบริการสาธารณะที่มีประสิทธิภาพต่อไป

๑.๒ พัฒนาการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อบริการสาธารณะของศาลปกครอง

เมื่อพิจารณาพัฒนาการทางด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของศาลปกครองที่ผ่านมา เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของศาลปกครองจะพบว่า มีการเร่งรัดและดำเนินการพัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นต้นมา ซึ่งเป็นช่วงที่กระแสความเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยได้ก้าวเข้าสู่ยุคการสร้างนวัตกรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดบริการสาธารณะของภาครัฐ ศาลปกครองจึงดำเนินการพัฒนาระบบโปรแกรม ระบบการบริหารงาน ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับนวัตกรรมทางเทคโนโลยีให้มีความพร้อม โดยในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้พัฒนาโปรแกรมบริหารจัดการคดีเพื่อเป็นเครื่องมือสนับสนุนสำหรับผู้บริหารศาลปกครอง ตุลาการศาลปกครอง และพนักงานคดีปกครอง เพื่อให้สามารถบริหารจัดการคดีที่อยู่ในความรับผิดชอบ รวมทั้งเป็นระบบที่ช่วยสนับสนุนให้การปฏิบัติงานและการติดตามคดีเป็นไปโดยสะดวก รวดเร็วมากขึ้น ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้พัฒนาระบบสนับสนุนการบริหารและการปฏิบัติงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานตามภารกิจต่างๆ ของสำนักงานศาลปกครอง และต่อเนื่องมาในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้พัฒนาโปรแกรมระบบการวางแผนและระบบการบริหารจัดการทางการเงิน ระบบ อินทราเน็ต ระบบจดหมายอิเล็กทรอนิกส์^{๑๑} และแผนยุทธศาสตร์ศาลปกครอง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๗ ได้กำหนดให้ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ศาลปกครองจะได้ทำการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดทำระบบการฟ้องคดีทางอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Case Filing) เพื่ออำนวยความสะดวกแก่คู่กรณีและผู้เกี่ยวข้องในคดีในการยื่นคำฟ้องหรือเอกสารพยานหลักฐานต่างๆ ผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งจะช่วยให้การพิจารณาคดีมีความรวดเร็ว อีกทั้ง ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายของศาลและคู่กรณีอีกด้วย

อย่างไรก็ตาม จากการที่ศาลปกครองได้พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการองค์การอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ปัจจุบันนี้ศาลปกครองมีการใช้เทคโนโลยีและโปรแกรมระบบงานต่างๆ อย่างครอบคลุมในทุกมิติงาน ทั้งภารกิจด้านงานคดี ภารกิจด้านการสนับสนุนงานคดี และภารกิจสนับสนุนการดำเนินงานของสำนักงานศาลปกครอง โดยสามารถพิจารณาจากภาพรวมของโปรแกรมระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของศาลปกครองตามภาพที่ ๑

^{๑๑} เรื่องเดียวกัน. หน้า ๗๘. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : http://www.admincourt.go.th/00_web/01_court/001-2.pdf (วันที่ค้นข้อมูล



ภาพที่ ๑ ภาพรวมโปรแกรมระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้งานในปัจจุบันของศาลปกครอง^{๙๙}

จากภาพที่ ๑ แสดงให้เห็นว่าระบบการปฏิบัติงานของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครองได้ประยุกต์นำโปรแกรมระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยในการบริหารจัดการ โดยสามารถจัดแบ่งระบบออกเป็น ๓ ส่วนหลัก คือ ส่วนของระบบงานคดีปกครอง ประกอบด้วย ระบบงานคดีของศาลปกครองสูงสุด ระบบงานคดีของศาลปกครองชั้นต้น ระบบการสอบถามและติดตามงานคดีปกครองผ่านเว็บ และระบบการบังคับคดีปกครอง ส่วนระบบสนับสนุนงานคดีปกครอง ประกอบด้วย ระบบจัดเก็บและค้นคว้าคำสั่ง คำพิพากษาและคำแถลงการณ์ ระบบจัดเก็บและค้นคว้าเกี่ยวกับกฎหมาย ระบบจัดเก็บและค้นคว่างานวิจัย คู่มือและเอกสารวิชาการ และระบบจัดเก็บย่อคำพิพากษา/คำสั่ง แบบ Full Text Search ส่วนสนับสนุนการบริหารจัดการสำนักงานศาลปกครอง โดยสามารถจำแนกตามวัตถุประสงค์การให้บริการเป็น ๓ กลุ่มย่อย คือ กลุ่มที่เน้นการให้บริการด้านเครือข่าย การติดต่อสื่อสารภายในองค์กร ประกอบด้วย ระบบ IP Phone และระบบ Video Conference กลุ่มที่เน้นเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ และการประชาสัมพันธ์ ประกอบด้วย ระบบ Internet Website ระบบ Internet ระบบจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) ระบบ e-learning และ e-meeting ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ และระบบให้บริการขอใช้รถยนต์ กลุ่มสุดท้าย คือ กลุ่ม

^{๙๙} ดิเรกฤทธิ์ เจนครองธรรม. เอกสารประกอบการบรรยาย เรื่อง นโยบาย โครงสร้าง ระบบการบริหารงานและบทบาทของ ศาลปกครองในการบริหารราชการแผ่นดิน. วันอังคาร ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๓ เวลา ๑๓.๐๐-๑๖.๓๐ น. ห้องประชุม ๑ ชั้น ปี่ ๑ อาคารศาลปกครอง (อดีตสำเนา)

ระบบที่ใช้ปฏิบัติงานภายในสำนักงานศาลปกครอง ประกอบด้วย ระบบสารสนเทศด้านการบริหารงานบุคคล ระบบแผนงาน การเงิน บัญชีและพัสดุ (PBB) ระบบจัดเก็บเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ และระบบสารบรรณอัตโนมัติ สำหรับระบบงานที่ผู้ศึกษาให้ความสนใจและเป็นกรอบการศึกษาตามประเด็นคำถามการศึกษาเพื่อมุ่งสู่การกำหนดแนวทางอันเป็นข้อเสนอแนะในการพัฒนาช่องทางการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางปกครองให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ผู้ศึกษาจึงจัดกลุ่มระบบเทคโนโลยีสารสนเทศใหม่และจะพิจารณาในเชิงลึกของการใช้ประโยชน์จากระบบต่างๆ ซึ่งจำเพาะระบบที่เกี่ยวข้องกับสาธารณะเท่านั้น โดยจำแนกรายละเอียดดังนี้

๑.๓.๑ ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการคดี^{๖๒}

เมื่อผู้ศึกษาได้พิจารณาระบบโปรแกรมที่ศาลปกครองใช้ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของศาลปกครอง พบว่า ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้เน้นการอำนวยความสะดวกแก่คู่กรณี ประชาชน สาธารณะในการติดตามความเคลื่อนไหวของคดี และภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบกำหนดวันนัดไต่สวน นัดพิจารณาคดีและนั่งอ่านคำพิพากษา/คำสั่ง เท่านั้น โดยรูปแบบของโปรแกรมแสดงตามหน้าจอ ดังนี้

๑) ระบบสืบค้นคำพิพากษา/คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่น่าสนใจ ซึ่งเป็นหนึ่งในระบบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการคดี (Case Management) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการเผยแพร่คำพิพากษา/คำสั่งเฉพาะของศาลปกครองสูงสุดเท่านั้น ซึ่งนับเป็นแนวทางปฏิบัติแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ประชาชน หน่วยงานทางปกครองได้อย่างสมบูรณ์ จึงเป็นเสมือนช่องทางในการสร้างบรรทัดฐานการปฏิบัติราชการทางปกครองให้แก่สังคมไทยผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งผู้เข้าใช้ระบบสามารถเลือกสืบค้นคำพิพากษา/คำสั่งของศาลปกครองสูงสุดทั้งแบบการกำหนดเพียงคำสำคัญหรือการกำหนดในรายละเอียด เช่น หมายเลขคดีดำ หมายเลขคดีแดง ประเภท การฟ้อง เป็นต้น โดยทั้งหลายเหล่านี้สามารถกำหนดรูปแบบการแสดงผลบนหน้าจอทั้งการระบุต้องการเฉพาะย่อคำพิพากษา/คำสั่ง หรือต้องการคำพิพากษาและคำสั่งฉบับเต็ม และสามารถเลือกจัดเก็บข้อมูลในรูปแบบนามสกุล .doc หรือ .pdf ได้อีกด้วย โดยรูปแบบหน้าจอการสืบค้นแสดงตามภาพที่ ๒ ด้านล่างนี้

^{๖๒} ประมวลข้อมูลจาก สำนักงานศาลปกครอง. รายงานการปฏิบัติงานของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครองประจำปี ๒๕๕๒. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : http://www.admncourt.go.th/00_web/08_service/report/annual_reporty52.pdf (วันที่ค้นข้อมูล : ๕ มิถุนายน ๒๕๕๔)

ระบบสืบค้นคำพิพากษา/คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่น่าสนใจ

สถานะคดีคำพิพากษา/คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่น่าสนใจในเว็บบอร์ด จำนวน 3,886 คดี

ค้นหา ค้นหาขั้นสูง

ค้นหา (ใส่ชื่อคดีหรือคำ)

คำค้น

:: ค้นหา :: :: คำค้น ::

คำพิพากษา/คำสั่งศาลปกครองสูงสุด จำนวน 3,886 คดี คำพิพากษา/คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่น่าสนใจในเว็บบอร์ด จำนวน 3,886 คดี คำพิพากษา/คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่น่าสนใจในเว็บบอร์ด จำนวน 3,886 คดี

เว็บไซต์ศาลปกครอง | ศาลปกครองสูงสุด | ศาลปกครองภาคกลาง | ศาลปกครองภาคใต้ | ศาลปกครองภาคเหนือ | ศาลปกครองภาคตะวันออกเฉียงเหนือ | ศาลปกครองภาคตะวันออก | ศาลปกครองภาคใต้

Copyright © 2008 ศาลปกครอง - The Administrative Court
สำนักงานบริหารศาลปกครอง - Bureau of Information Technology

สำนักงานศาลปกครอง เลขที่ 120 หมู่ 3 อ. เจ้าพระยา แขวงทุ่งต้อม
เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร 10210 โทร 0 2141 1111 สายด่วน 1355

ภาพที่ ๒ โปรแกรมระบบสืบค้นคำพิพากษา/คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่น่าสนใจ^๓

โปรแกรมระบบสืบค้นคำพิพากษา/คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่น่าสนใจดังกล่าวข้างต้น ณ ปัจจุบันมีการเก็บรวบรวมข้อมูลคดีที่น่าสนใจไว้จำนวนกว่า ๓,๘๘๖ คดี พร้อมระบุข้อความว่า “คำพิพากษา/คำสั่งศาลปกครองสูงสุด นำเผยแพร่เฉพาะคดีที่น่าสนใจ หากท่านสืบค้นข้อมูลไม่พบข้อมูลคดีที่ต้องการในเว็บบอร์ด ท่านสามารถขอคัดสำเนาได้ที่สำนักงานศาลปกครองหรือสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่เบอร์โทรศัพท์ 0-2141-1111 หรือสายด่วนศาลปกครอง 1355” และผู้จัดทำระบบได้จัดทำคู่มือการใช้งานระบบสืบค้นดังกล่าว อันเป็นการอำนวยความสะดวกในการใช้งานโปรแกรมดังกล่าวได้เป็นอย่างดี

๒) ระบบสืบค้นนัดได้ส่วน นัดพิจารณาคดี นัดอ่านคำพิพากษา/คำสั่ง ซึ่งเป็นหนึ่งในระบบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการคดี (Case tracking) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่คู่กรณี หรือผู้ที่ต้องการทราบความเคลื่อนไหวในคดีใดเป็นพิเศษ ซึ่งสามารถสืบค้นด้วยการกำหนดเพียงคำสำคัญหรือกำหนดในรายละเอียดเท่าที่มีข้อมูล และมีการจำแนกการค้นหาคำตามชั้นศาลเพื่ออำนวยความสะดวกในการสืบค้นวันนัดต่างๆ ของสำนวนคดีแต่ละคดี โดยรูปแบบหน้าจอการสืบค้นแสดงตามภาพที่ ๓ ด้านล่างนี้

^๓ ดูเพิ่มเติมในเว็บบอร์ด <http://court.admincourt.go.th/ordered/>



ศาลปกครอง
The Administrative Court

สืบค้นนัดได้ส่วน นัดพิจารณาคดี นัดอ่านคำพิพากษา/คำสั่ง

www.admincourt.go.th

หน้าแรก

ใส่เงื่อนไขที่ต้องการค้นหา

ศาลปกครอง

วันที่ได้

ประเภทการนัด

ประเภทคดี

คดีหมายเลขคำ

คดีหมายเลขแดง

ชื่อผู้ฟ้อง

ชื่อผู้ถูกฟ้อง

เรื่องตามกรณีข้อพิพาท

คำสำคัญ

ศาลปกครองสูงสุด

ถึง

เลือกหรือใส่วันที่ยื่นฟ้องรูปแบบ dd-mm-yyyy เช่น 01-01-2548

-- เลือกทั้งหมด --

-- เลือกทั้งหมด --

เช่น 999 / 2548

เช่น 999 / 2548

คำแนะนำในการสืบค้น : โปรดใส่ข้อมูลที่ใช้ในการสืบค้นเท่าที่ทราบทราบ ไม่จำเป็นต้องใส่ทุกช่อง ทุกช่องท่านไม่ต้องใส่เครื่องหมายใด ๆ ทั้งสิ้น ในกรณีที่ท่านไม่ทราบข้อมูลใด ๆ เลยให้ท่านคลิกที่ปุ่มค้นหาได้เลย แต่เนื่องจากการค้นหาที่ท่านไม่ได้ใส่ข้อมูลใด ๆ เลยทั้ง ระบบจะค้นหาข้อมูลมาแสดงเป็นจำนวนมาก จะทำให้การค้นหาใช้เวลานาน

ผลการค้นหา



อาคารศาลปกครอง เลขที่ 120 หมู่ที่ 3 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210 โทร 0 2141 1111
สายด่วนศาลปกครอง 1355

Copyright @ 2006 Administrative Court. All rights reserved.
ศาลปกครอง

ภาพที่ ๓ โปรแกรมระบบสืบค้นนัดได้ส่วน นัดพิจารณาคดี นัดอ่านคำพิพากษา/คำสั่ง^{๑๔}

สำหรับรูปแบบแสดงผลการสืบค้นวันนัดได้ส่วน นัดพิจารณาคดี นัดอ่านคำพิพากษา/คำสั่งของศาลปกครองนั้น จะกำหนดรูปแบบการแสดงผลที่เป็นมาตรฐาน (Pattern) ซึ่งประกอบด้วย ชื่อศาล ประเภทการนัด ประเภทการฟ้องคดี คดีหมายเลขคำที่ คดีหมายเลขแดงที่ เรื่องตามกรณีพิพาท ผู้ฟ้อง ผู้ถูกฟ้อง วันที่ เวลา ห้อง คำอธิบาย หมายเหตุ และคำสำคัญ โดยหน้าจอการแสดงผลปรากฏตามภาพที่ ๔ ด้านล่างนี้

^{๑๔}ดูเพิ่มเติมในเว็บไซต์ http://www.admincourt.go.th/admincourt/search_appointment1.aspx

ชื่อศาล :	ศาลปกครองกลาง
ประเภทการนัด :	นัดอ่านคำพิพากษา/คำสั่ง
ประเภทการฟ้องคดี :	ฟ้องตรง
คดีหมายเลขคำที่ :	พ.203/2554
คดีหมายเลขแดงที่ :	พ.
เรื่องตามกรณีข้อพิพาท :	คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเกิดจากคำสั่งทางปกครอง
ผู้ฟ้อง :	นางสาวสุพร แซ่ซึ้ง
ผู้ถูกฟ้อง :	ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ที่ ๑ กับพวกรวม ๒ คน
วันที่ :	13-06-2554
เวลา :	10:00
ห้อง :	พิจารณาคดี 5
คำอธิบาย :	อ่านคำสั่ง ศาลปกครองสูงสุด
หมายเหตุ :	
คำสำคัญ :	

ภาพ ๔ หน้าจอแสดงผลการค้นหาวັນนัดได้สวน นัดพิจารณาคดี นัดอ่านคำพิพากษา/คำสั่ง^{๓๔}

จากภาพที่ ๔ ข้อความในส่วนของประเภทการนัดและคำอธิบายจะแสดงค่าปัจจุบันอย่างอัตโนมัติ (Default) เพื่อแจ้งสถานะของการนัดหมายว่าเป็นการนัดเพื่อการได้สวน นัดเพื่อการพิจารณาคดี หรือนัดเพื่อฟังผลการอ่านคำพิพากษา/คำสั่ง เป็นต้น

๓) ระบบสืบค้นข้อมูลคดี ซึ่งเป็นหนึ่งในระบบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการคดี (Case tracking) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่คู่กรณี หรือผู้ที่ต้องการทราบความเคลื่อนไหวของคดีว่า คดีนั้นๆ ได้เข้าสู่สารบบของศาลปกครองแล้วหรือไม่อย่างไร ซึ่งสามารถสืบค้นด้วยการกำหนดเพียงคำสำคัญหรือกำหนดในรายละเอียดเท่าที่มีข้อมูล และมีการจำแนกการค้นหามาตามชั้นศาลเพื่ออำนวยความสะดวกในการสืบค้นอีกด้วย โดยรูปแบบหน้าจอการสืบค้นแสดงตามภาพที่ ๕ ด้านล่างนี้

^{๓๔} ดูเพิ่มเติมในเว็บไซต์ http://www.admincourt.go.th/admincourt/search_appointment1.aspx



ศาลปกครอง
The Administrative Court

สืบค้นข้อมูลคดี

www.silaparakcourt.go.th

ใส่เงื่อนไขที่ต้องการค้นหา

ศาลปกครอง

ประเภทคดี

วันที่ยื่นฟ้อง

คดีหมายเลขดำ

ชื่อผู้ฟ้อง

ชื่อผู้ถูกฟ้อง

เรื่องตามกรณีข้อพิพาท

คำสำคัญ

ศาลปกครองสูงสุด

ประเภทคดีทั้งหมด

เลือกประเภทคดีเมื่อท่านเลือกศาลปกครองสูงสุด ถ้าเป็นศาลปกครองอื่นไม่จำเป็นต้องเลือก

ถึง

เลือกหรือใส่วันที่ยื่นฟ้องรูปแบบ dd-mm-yyyy เช่น 01-01-2548

/ เช่น 999 / 2548

หมายเหตุ : ท่านสามารถสืบค้นได้โดยใส่เงื่อนไขเท่าที่ท่านทราบ ถ้าท่านไม่ทราบให้เลือกศาลปกครองเท่านั้น
ท่านสามารถใส่ข้อมูลเข้าไปได้เลยโดยไม่ต้องใส่เครื่องหมายใด ๆ ทั้งสิ้น

ประเภทคดีศาลปกครองสูงสุด : ฟ. = ฟ้องตรง อ. = อุทธรณ์คำพิพากษา ร. = คำร้องอุทธรณ์คำสั่ง
ศาลปกครองชั้นต้นมีประเภทคดีฟ้องตรงเท่านั้น

ผลการค้นหา



อาคารศาลปกครอง เลขที่ 120 หมู่ที่ 3 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210 โทร 0 2141 1111 สายด่วนศาลปกครอง 1355

Copyright © 2006 Administrative Court. All rights reserved.
ศาลปกครอง

ภาพ ๕ โปรแกรมระบบสืบค้นข้อมูลคดี^{๑๖}

สำหรับรูปแบบแสดงผลการสืบค้นข้อมูลคดีของศาลปกครองนั้น จะกำหนดรูปแบบการแสดงผลที่เป็นมาตรฐาน (Pattern) ซึ่งประกอบด้วย คดีหมายเลขดำ วันที่รับคำฟ้อง คดีหมายเลขแดง ชื่อผู้ฟ้อง ชื่อผู้ถูกฟ้อง และเรื่องตามกรณีพิพาท โดยหน้าจอกการแสดงผลปรากฏตามภาพที่ ๖ ด้านล่างนี้

^{๑๖} ดูเพิ่มเติมในเว็บไซต์ http://court.admincourt.go.th/ORDERED/accuse_new.aspx

ผลการค้นหา ศาลปกครองเชียงใหม่ จำนวน 714 รายการ					
คดีหมายเลข	วันที่รับคำฟ้อง	คดีหมายเลขแดง	ชื่อผู้ฟ้อง	ชื่อผู้ถูกฟ้อง	เรื่องความกรณีข้อพิพาท
664/2552	17-12-2552	49/2553	นางวัชรารัตน์ จันทราณี	กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ที่ 1 กับพวก รวม 2 คน	คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำความผิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย
663/2552	17-12-2552	48/2553	นายเกรียงไกร วงศ์ศิริกุล	กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) ที่ 1 กับพวก รวม 2 คน	คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและการกระทำความผิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย
662/2552	17-12-2552	47/2553	นางนภา วงศ์ศิริกุล	กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ที่ 1 กับพวก รวม 2 คน	คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำความผิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย
661/2552	17-12-2552	46/2553	นายสนธิ ลิ้มหมอก	กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) ที่ 1 กับพวก รวม 2 คน	คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและการกระทำความผิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย
660/2552	17-12-2552	45/2553	นางกฤษณา อาจาสาลี	กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ที่ 1 กับพวก รวม 2 คน	คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำความผิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย
659/2552	17-12-2552	237/2553	นายชูชัย โอภาส นิรติชัย	กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) ที่ 1 กับพวก รวม 2 คน	คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและการกระทำความผิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย
658/2552	17-12-2552	44/2553	นางวรรณกร รักษ์นุชย์	กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ที่ 1 กับพวก รวม 2 คน	คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำความผิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย
657/2552	17-12-2552	43/2553	นางเทียม จันทร์ โอภาส นิรติชัย	กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) ที่ 1 กับพวก รวม 2 คน	คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและการกระทำความผิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย
656/2552	17-12-2552	42/2553	นางสาวสุภาวดี อุดมชาติ	กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ที่ 1 กับพวก รวม 2 คน	คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำความผิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย
655/2552	17-12-2552	243/2553	นางรัชณี บุญธรรม	กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) ที่ 1 กับพวก รวม 2 คน	คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและการกระทำความผิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย

1 2 3 4 5 7 8 9 10 ...

ภาพ ๖ หน้าจอแสดงผลการค้นหาข้อมูลคดี^{๑๗}

จากการพิจารณาองค์ประกอบ ลักษณะโปรแกรมสำเร็จรูปทั้ง ๓ ระบบ ที่สำนักงานศาลปกครองได้พัฒนาขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกในการสืบค้นทั้งข้อมูลคดีที่น่าสนใจ การติดตามความเคลื่อนไหวคดีในเบื้องต้น รวมทั้งระบบการนัดหมายนั้น พบว่า ระบบต่างๆ เป็นเพียงส่วนหนึ่งของกระบวนการพิจารณาดีปกครองเท่านั้น มิได้พิจารณาในประเด็นการรับฟ้องทางอิเล็กทรอนิกส์มาช่วยอำนวยความสะดวก มิได้มีระบบการพิจารณาคดีที่ใช้อิเล็กทรอนิกส์เป็นช่องทางหรือเข้ามาเป็นกระบวนการส่วนหนึ่งของการพิจารณาดีแต่ประการใด สำหรับหน้าจอเพื่อการแสดงผลโดยเฉพาะหน้าจอแสดงผลการค้นหาข้อมูลคดีของโปรแกรมระบบสืบค้นข้อมูลคดี มิได้มีการแสดงรายละเอียดหรือมีแถบการเข้าถึง (Link Menu) เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงศึกษาข้อมูลเชิงลึก (คำ

^{๑๗} ดูเพิ่มเติมในเว็บไซต์ http://court.admincourt.go.th/ORDERED/accuse_new.aspx

พิพากษา/คำสั่งของศาลปกครอง) ได้แต่ประการใด อีกทั้ง การกำหนดการสืบค้นยังพบช่องว่างที่ศาลปกครองควรนำมาพิจารณาในการกำหนดค่าค้นที่ควร Default เฉพาะชุดข้อมูลที่เกี่ยวข้องเท่านั้น และควรผันแปรตามการตั้งค่าของข้อมูลแต่ละชุด เช่น โปรแกรมระบบสืบค้นข้อมูลคดีซึ่งพบว่า ข้อเท็จจริงของประเภทคดีจะปรากฏข้อมูลเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับคดีในศาลปกครองสูงสุดเท่านั้น หากผู้สืบค้นเลือกค้นหาข้อมูลคดีในศาลปกครองกลางหรือศาลปกครองในภูมิภาคอื่นๆ ไม่จำเป็นต้องกำหนดค่าในช่องประเภทคดีแต่ประการใด และสำนักงานศาลปกครองโดยผู้พัฒนาโปรแกรมระบบได้แก้ปัญหาเบื้องต้นโดยกำหนดข้อความอธิบายไว้ด้านล่างช่องประเภทคดี ปรากฏตามภาพที่ ๗ ด้านล่าง

ภาพ ๗ ข้อความแนะนำปรากฏบนหน้าจอระบบสืบค้นข้อมูลคดี

จากภาพที่ ๗ แสดงข้อความสื่อความหมายในเบื้องต้นให้ผู้สืบค้นทราบ ว่า หากสืบค้นข้อมูลคดีในศาลปกครองสูงสุดเท่านั้นจึงเลือกประเภทคดี แต่หากสืบค้นข้อมูลคดีในศาลปกครองชั้นต้นไม่จำเป็นต้องกำหนดประเภทคดีแต่ประการใด อย่างไรก็ตาม หากผู้สืบค้นข้อมูลมิได้สังเกตข้อความดังกล่าวและข้อเท็จจริงของการใช้งานระบบโปรแกรมสืบค้นข้อมูลคดีไม่ควรปรากฏการกำหนดประเภทคดีหากไม่มีความเกี่ยวข้องกับการสืบค้นข้อมูลคดีในศาลปกครองชั้นต้น ซึ่งอาจทำให้ผู้สืบค้นข้อมูลเกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนได้ และอาจเกิดความผิดพลาดในการค้นหาข้อมูลคดีได้ ดังนั้น เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกในการสืบค้นข้อมูลคดีให้แก่ผู้ใช้งานในระบบดังกล่าว ผู้พัฒนาระบบโปรแกรมของสำนักงานศาลปกครองจึงควรนำประเด็นนี้ไปพิจารณาปรับปรุงและพัฒนาาระบบให้มีความรัดกุม สมบูรณ์ด้วย

๑.๓.๒ การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ความรู้แก่สาธารณะ

เป็นหนึ่งในระบบการบริหารจัดการของสำนักงานศาลปกครอง (Management of Administrative Court Support System) ที่เน้นการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารความรู้ การประชาสัมพันธ์ข้อมูลศาลปกครอง รวมทั้งการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคลากรภายในของศาลปกครองให้เป็นไปอย่างทั่วถึง สอดคล้อง สนับสนุนการปฏิบัติภารกิจของศาลปกครองซึ่ง

ประกอบด้วย ระบบ Internet Website ระบบ Internet ระบบจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) ระบบ e-learning ระบบ e-meeting ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ และระบบให้บริการขอใช้รถยนต์ สำหรับระบบที่เปิดใช้งานต่อสาธารณะและเป็นระบบที่อยู่ในขอบเขตการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย ๒ ส่วน คือ ระบบห้องสมุดอัตโนมัติที่มุ่งเน้นสนับสนุนพัฒนาองค์ความรู้ทั้งบุคลากรภายในศาลปกครอง เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ และประชาชนสาธารณะให้เข้าถึงข้อมูล ข่าวสาร เอกสารวิชาการซึ่งเน้นองค์ความรู้ด้านกฎหมายมหาชน กฎหมายปกครอง แนวทางการปฏิบัติราชการทั้งของไทยและต่างประเทศ รวมทั้งแนวคำวินิจฉัย คำพิพากษา/คำสั่งศาลปกครองที่น่าสนใจ และระบบ Internet Website ของศาลปกครองตามเว็บไซต์ [URL://http://www.admincourt.go.th/](http://www.admincourt.go.th/) เพื่อการประชาสัมพันธ์ เป็นช่องทางการสื่อสารของศาลปกครองสู่สาธารณะอย่างกว้างขวาง โดยรายละเอียดพอสังเขปของระบบทั้ง ๒ ส่วน มีดังนี้

๑) ระบบห้องสมุดอัตโนมัติของศาลปกครอง ซึ่งสำนักงานศาลปกครองริเริ่มดำเนินการในช่วงแผนยุทธศาสตร์ศาลปกครอง พ.ศ.๒๕๔๘-๒๕๕๑ โดยการดำเนินงานของสำนักหอสมุดกฎหมายมหาชนที่มีภารกิจหลักในการให้บริการสืบค้น ยืม-คืนทรัพยากรสารสนเทศแก่บุคลากรภายในศาลปกครอง ได้นำระบบห้องสมุดอัตโนมัติ (Horizon Information Portal) มาใช้ปฏิบัติงานและให้บริการ ทำให้การบริการเป็นไปด้วยความสะดวก รวดเร็ว และตรงตามความต้องการ โดยที่การให้บริการในระยะเริ่มแรกได้มีการเชื่อมต่อเฉพาะเครือข่ายภายในของสำนักงานศาลปกครอง (Intranet) เท่านั้น และได้พัฒนาเชื่อมต่อผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต(Internet) ในระยะเวลาต่อมาซึ่งเป็นผลให้บุคคลภายนอกศาลปกครองสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้และบุคลากรภายในของศาลปกครองสามารถสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศได้สะดวกมากยิ่งขึ้น โดยรูปแบบหน้าจอการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศแสดงตามภาพที่ ๘ ด้านล่างนี้

The screenshot displays the 'Basic Search' interface of the Library of Administrative Court. At the top, there is a navigation bar with tabs for 'Home', 'Library Overview', 'Library Services', 'Library Hours', 'Library Location', 'Library Contact', and 'Library News'. Below this, a search bar is present with the text 'You're searching Library of Administrative Court Basic Search (ค้นค้นตามคำค้นค้น)'. The main search area contains a form with the following fields: 'ชื่อเรื่อง (ตามคำค้นค้น):', 'ผู้แต่ง (ตามคำค้นค้น):', 'หัวข้อ (ตามคำค้นค้น):', 'คำค้น (ตามคำค้นค้น):', 'เลขเรียกหนังสือ (ตามคำค้นค้น):', 'Local Call Numbers:', 'หมายเลข ISBN:', 'หมายเลข ISSN:', and 'หมายเลข Barcode:'. A search button is located to the right of the 'ชื่อเรื่อง' field. Below the search form, there is a footer section with the text 'Email suggestions to the following address: library.admincourt.go.th with suggestions.' and 'Horizon Information Portal 2.1'.

ภาพ ๘ โปรแกรมระบบสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศของศาลปกครอง^{๒๔}

^{๒๔} ดูเพิ่มเติมในเว็บไซต์ <http://library.admincourt.go.th/#focus>

๒) ระบบอินเทอร์เน็ตและเว็บไซต์ศาลปกครอง การดำเนินงานในส่วนนี้ศาลปกครองได้ให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาช่วยสนับสนุนการติดต่อสื่อสารและการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ โดยการพัฒนาเว็บไซต์ศาลปกครอง (www.admincourt.go.th) ซึ่งปัจจุบันพัฒนาหน้าเว็บไซต์เป็น ๓ ภาษา ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาฝรั่งเศส เพื่อใช้เป็นช่องทางสำหรับให้บริการข้อมูลข่าวสารและการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แก่ประชาชน และบุคคลภายนอก ได้สะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น อาทิเช่น ข้อมูลของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง ข่าวประชาสัมพันธ์ บทความทางวิชาการ บัญชีนัดไต่สวน บัญชีนัดพิจารณา บัญชีนัดอ่านคำพิพากษา/คำสั่ง และระบบสำหรับการสืบค้นข้อมูล คำพิพากษา/คำสั่งของศาลปกครองสูงสุดที่น่าสนใจแบบข้อความเต็ม (Full text search) โดยรูปแบบหน้าจอบริบทของศาลปกครองแสดงตามภาพที่ ๙ ด้านล่างนี้



ภาพ ๙ หน้าแสดงผลเว็บไซต์ศาลปกครอง (www.admincourt.go.th)^{๑๔}

จากการดำเนินการพัฒนาระบบประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ความรู้แก่สาธารณะนั้น สะท้อนให้เห็นว่า สำนักงานศาลปกครองให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นช่องทางหนึ่งในการเสริมสร้างแรงขับเคลื่อนให้เกิดการกระจายขององค์ความรู้ทางด้านกฎหมายมหาชน กฎหมายปกครอง สู่สาธารณะให้เป็นไปอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น และยังผลต่อการสร้างภูมิรู้แก่ประชาชน เจ้าหน้าที่ และบุคคลสาธารณะซึ่งจะเป็นภูมิคุ้มกันให้กลุ่มบุคคลดังกล่าวสามารถปกป้องรักษา และคุ้มครองซึ่งสิทธิ เสรีภาพของตนตามที่กฎหมายให้ความคุ้มครองได้อย่างถูกต้อง และเกิด

^{๑๔} ดูเพิ่มเติมในเว็บไซต์ http://www.admincourt.go.th/00_web/

ประโยชน์ต่อประเทศชาติในการพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางปกครองของไทยให้มีช่องทางบริการที่เป็นสาธารณะสามารถเข้าถึงได้ทุกที่ ทุกเวลา และเป็นการยกระดับมาตรฐานการบริการงานศาลที่ใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสนับสนุนการปฏิบัติงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการ และอำนวยความสะดวกยุติธรรมทางปกครองให้เป็นไปอย่างทั่วถึงต่อไป

๑.๓ รูปแบบ ขั้นตอนปฏิบัติงานของศาลปกครองที่เกี่ยวข้องกับสาธารณะ

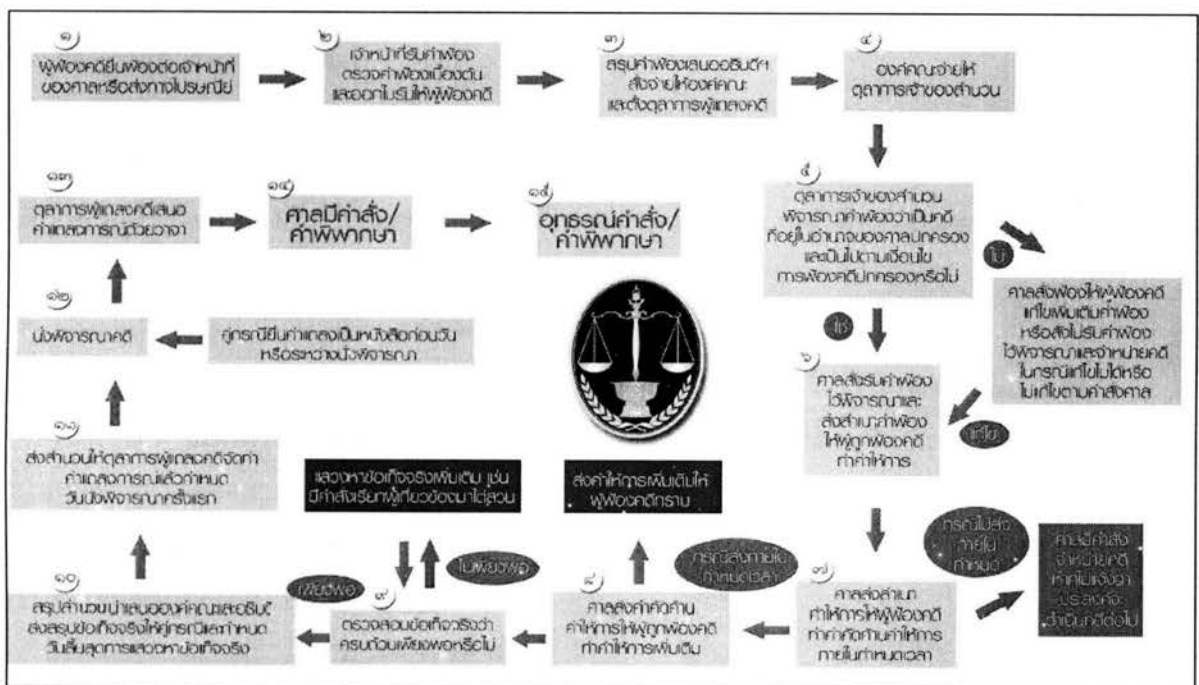
สำหรับรูปแบบ ขั้นตอนการปฏิบัติงานของศาลปกครองที่จะกล่าวต่อในหัวข้อนี้จะครอบคลุมประเด็นขั้นตอนการปฏิบัติที่ใช้ระบบ Manual ของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานซึ่งได้จากการสัมภาษณ์ สังเกตการณ์ในการปฏิบัติงานเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับข้อปฏิบัติอันเป็นแนวทางการกระบวนการพิจารณาดีและการให้บริการข้อมูล ข่าวสาร การประชาสัมพันธ์แก่สาธารณะเท่านั้น โดยพิจารณาจำแนกเป็น ๒ ส่วน คือ การดำเนินกระบวนการวิธีพิจารณาดีปกครองและการประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ข้อมูล ความรู้แก่สาธารณะ ซึ่งสาระสำคัญโดยสังเขปมีดังนี้

๑.๓.๑ การดำเนินกระบวนการวิธีพิจารณาดีปกครอง

คดีปกครองเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการปฏิบัติราชการทางปกครอง โดยคู่กรณีมีความไม่เท่าเทียมกันอยู่ในตัว กล่าวคือ คู่กรณีฝ่ายหนึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งใช้อำนาจทางปกครองหรืออำนาจตามกฎหมายมหาชนในการดูแลหรือจัดสรรประโยชน์สาธารณะ ในขณะที่คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งเป็นเอกชนหรือประชาชนทั่วไปซึ่งจะมีสิทธิและเสรีภาพภายใต้กรอบที่กฎหมายกำหนด ดังนั้น หากกำหนดให้คู่กรณีมีภาระต้องนำพิสูจน์ข้อเท็จจริงหรือข้ออ้างที่ตนกล่าวอ้าง โดยศาลทำหน้าที่เป็นควบคุมดูแลให้คู่ความดำเนินกระบวนการพิจารณาให้อยู่ภายในกรอบของกฎหมายดังเช่นวิธีพิจารณาดีแพ่งหรือวิธีพิจารณาดีอาญาแล้ว คู่กรณีฝ่ายเอกชนก็จะตกเป็นฝ่ายเสียเปรียบ เพราะพยานหลักฐานหรือข้อเท็จจริงในคดีปกครองส่วนใหญ่จะอยู่ในความครอบครองของคู่กรณีฝ่ายหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ วิธีพิจารณาดีปกครองจึงถูกออกแบบให้ตุลาการมีบทบาทหน้าที่ที่จะเข้าไปแสวงหาข้อเท็จจริงมาเพื่อประกอบการวินิจฉัยคดีให้ปรากฏออกมามากที่สุด ซึ่งระบบนี้เรียกกันทางวิชาการว่า “ระบบได้สวน” คือ ศาลเข้าไปแสวงหาข้อเท็จจริงในคดีเอง ทั้งนี้ ภายใต้หลักการให้สิทธิโต้แย้งหรือหลักการฟังความสองฝ่าย กล่าวคือ พยานหลักฐานที่ศาลได้แสวงหามาเพื่อประกอบการวินิจฉัยดังกล่าว นั้น ศาลก็ต้องให้คู่กรณีทั้งสองฝ่ายได้รับรู้และสามารถใช้สิทธิโต้แย้งได้ก่อนที่จะนำมารวมเป็นสำนวนคดี นอกจากนี้ กระบวนการพิจารณาดีปกครองมีระบบถ่วงดุลการใช้อำนาจตุลาการ โดยจะมีการแต่งตั้งตุลาการอีกนายหนึ่งซึ่งมิได้เป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาที่รับผิดชอบคดีนั้น ทำหน้าที่เป็นตุลาการผู้แถลงคดี โดยนำข้อเท็จจริงในคดีที่ตุลาการเจ้าของสำนวนได้แสวงหามาและพิจารณาจัดทำคำแถลงการณ์ ซึ่งประกอบด้วยสรุปข้อเท็จจริงข้อกฎหมาย พร้อมทั้งเสนอความเห็นของตนเกี่ยวกับแนววินิจฉัยคดีนั้นๆ ต่อองค์คณะพิจารณาพิพากษา ก่อนที่องค์คณะจะมีคำพิพากษา และในการพิจารณาพิพากษาคดี องค์คณะพิจารณาพิพากษาอาจมีความเห็นสอดคล้องหรือมีแนววินิจฉัยที่

แตกต่างออกไปจากความเห็นของผู้แถลงคดีก็ได้ แต่ก็ต้องมีเหตุผลที่หนักแน่นเหนือกว่าและเมื่อได้มีพิพากษาแล้วคำแถลงการณ์และคำพิพากษาดังกล่าวก็จะถูกเผยแพร่ออกไปสู่สาธารณชนควบคู่กันเสมอ

จากหลักการของกระบวนการพิจารณาดีปครองดังกล่าวข้างต้น ได้นำมาสู่การวางระบบวิธีพิจารณาดีปครองที่ส่วนหนึ่งอันเป็นกรอบสาระสำคัญได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาดีปครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และอีกส่วนหนึ่งกำหนดไว้ในระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาดีปครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ โดยกระบวนการพิจารณาดีปครองในศาลปกครองแสดงตามภาพที่ ๑๐ ด้านล่างนี้



ภาพ ๑๐ แผนภูมิกระบวนการพิจารณาดีปครอง^{๒๐}

จากแผนภาพกระบวนการพิจารณาดีปครองในศาลปกครองสามารถสรุปตามลำดับขั้นตอนได้ดังนี้^{๒๑}

๑) ผู้ฟ้องคดียื่นคำฟ้อง

ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีต่อเจ้าหน้าที่ของศาลปกครองหรือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียน

^{๒๐} สำนักงานศาลปกครอง. รู้จักกับศาลปกครอง. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ : แอล. ที. เพรส, ๒๕๔๖. หน้า 23.

^{๒๑} เรื่องเดียวกัน. หน้า 17-22.

๒) รับคำฟ้องและตรวจคำฟ้องเบื้องต้น

เมื่อผู้ฟ้องคดียื่นคำฟ้องต่อศาลแล้ว เจ้าหน้าที่ของศาลจงทะเลเบียนคดีในสารบบความและออกใบรับให้กับผู้ฟ้องคดีพร้อมทั้งตรวจคำฟ้องในเบื้องต้น หากพิจารณาเห็นว่า เป็นคำฟ้องที่สมบูรณ์ครบถ้วนแล้ว เจ้าหน้าที่จะเสนอคำฟ้องดังกล่าวต่ออธิบดีศาลปกครองชั้นต้นเพื่อดำเนินการในชั้นต่อไป แต่หากพิจารณาแล้วเห็นว่า คำฟ้องนั้นไม่สมบูรณ์ ครบถ้วนแต่อาจแก้ไขได้เจ้าหน้าที่ก็จะแนะนำให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการแก้ไขให้สมบูรณ์ครบถ้วนภายในระยะเวลาที่กำหนด หากผู้ฟ้องคดีไม่แก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด หรือหากพิจารณาแล้วเห็นว่า คำฟ้องนั้นไม่อาจแก้ไขให้สมบูรณ์ครบถ้วนได้ หรือไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครอง เจ้าหน้าที่ของศาลก็จะบันทึกและเสนอคำฟ้องดังกล่าวต่ออธิบดีศาลปกครองชั้นต้นเพื่อดำเนินการต่อไป

๓) อธิบดีศาลปกครองชั้นต้นสั่งจ่ายสำนวนคดีให้องค์คณะและแต่งตั้งตุลาการผู้แถลงคดี

เมื่ออธิบดีศาลปกครองชั้นต้นได้รับคำฟ้องจากเจ้าหน้าที่ของศาลแล้ว อธิบดีศาลปกครองชั้นต้นจะสั่งจ่ายสำนวนคดีให้แก่องค์กรคณะพิจารณาพิพากษาตามความเชี่ยวชาญในประเภทคดีที่รับผิดชอบและแต่งตั้งตุลาการผู้แถลงคดีเพื่อรับผิดชอบในการจัดทำแถลงการณ์

๔) องค์กรคณะสั่งจ่ายคดีให้ตุลาการเจ้าของสำนวน

เมื่อองค์กรคณะในศาลปกครองชั้นต้นได้รับสำนวนคดีแล้ว ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองชั้นต้นในองค์กรคณะนั้นจะต้องแต่งตั้งตุลาการในองค์กรคณะคนหนึ่งหรือตนเองเป็นตุลาการเจ้าของสำนวน เพื่อเป็นผู้ดำเนินการรวบรวมข้อเท็จจริงจากคำฟ้อง คำชี้แจงของคู่กรณี และรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องโดยมีพนักงานคดีปกครองเป็นผู้ช่วยดำเนินการตามที่ตุลาการเจ้าของสำนวนมอบหมาย

๕) ตรวจคำฟ้อง

เมื่อได้รับสำนวนคดีแล้ว ตุลาการเจ้าของสำนวนจะพิจารณาว่า คำฟ้องนั้นเป็นคำฟ้องที่สมบูรณ์ครบถ้วนหรือไม่ หากเป็นคำฟ้องที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนแต่อาจแก้ไขได้ ตุลาการเจ้าของสำนวนจะมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขให้สมบูรณ์ครบถ้วนภายในเวลาที่กำหนดและถ้าไม่มีการแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด หรือข้อที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนของคำฟ้องนั้นเป็นกรณีที่ไม่อาจแก้ไขให้ถูกต้องได้หรือเป็นคดีที่ไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครอง ตุลาการเจ้าของสำนวนจะเสนอให้องค์คณะสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาและสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ

๖) ส่งหมายและสำเนาคำฟ้องให้ผู้ถูกฟ้องคดีทำคำให้การ

เมื่อตุลาการเจ้าของสำนวนได้ตรวจคำฟ้องและเห็นว่าคำฟ้องที่ยื่นเป็นคำฟ้องที่สมบูรณ์ครบถ้วน ตุลาการเจ้าของสำนวนจะมีคำสั่งรับคำฟ้องไว้พิจารณาและมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทำคำให้การ โดยส่งสำเนาคำฟ้องและสำเนายานหลักฐานที่ผู้ฟ้องคดีรับรองสำเนาถูกต้องไปให้ผู้ถูกฟ้องคดีและกำหนดประเด็นที่ผู้ถูกฟ้องคดีรับรองสำเนาถูกต้องไปให้ผู้ถูกฟ้องคดีและกำหนดประเด็นที่ผู้ถูกฟ้องคดีต้องให้การหรือให้จัดส่งพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องหรือที่เป็น

ประโยชน์แก่การพิจารณาของศาลด้วยก็ได้ และในกรณีที่ตุลาการเจ้าของสำนวนเห็นว่า คำฟ้องที่ยื่นเป็นคำฟ้องที่สมบูรณ์ ครบถ้วน และมีคำสั่งให้รับคำฟ้องแล้วนั้น มีข้อเท็จจริงที่สามารถใช้วินิจฉัยชี้ขาดคดีนั้นได้ โดยไม่ต้องดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงแล้ว ตุลาการเจ้าของสำนวนก็ไม่ต้องสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทำคำให้การและจัดทำบันทึกเสนอองค์คณะเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไปได้เลย

๗) ส่งสำเนาคำให้การให้ผู้ฟ้องคดีทำคำคัดค้านคำให้การภายในกำหนดเวลา

หากผู้ถูกฟ้องคดียื่นคำให้การภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้วศาลต้องส่งสำเนาคำให้การพร้อมทั้งสำเนายานหลักฐานไปยังผู้ฟ้องคดีเพื่อให้ผู้ฟ้องคดีคัดค้านหรือยอมรับคำให้การหรือยานหลักฐานที่ผู้ถูกฟ้องคดียื่นต่อศาล ในกรณีที่ผู้ฟ้องคดีไม่ทำคำคัดค้านคำให้การและไม่แจ้งต่อศาลเป็นหนังสือว่าประสงค์จะให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดีต่อไปภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าว ศาลอาจสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความได้ คำคัดค้านคำให้การของผู้ฟ้องคดีจะทำได้เฉพาะในประเด็นที่ยกขึ้นกล่าวแล้วในคำฟ้อง หรือคำให้การ หรือที่ศาลกำหนด

๘) ส่งคำคัดค้านคำให้การให้ผู้ถูกฟ้องคดีทำคำให้การเพิ่มเติม

หากผู้ฟ้องคดีทำคำคัดค้านคำให้การยื่นต่อศาลภายในกำหนดศาลดำเนินการส่งสำเนาคำคัดค้านคำให้การของผู้ฟ้องคดีให้ผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อยื่นคำให้การเพิ่มเติมต่อศาลภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับสำเนาคำคัดค้านคำให้การหรือภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด และเมื่อศาลได้รับคำให้การเพิ่มเติมจากผู้ถูกฟ้องคดีแล้ว ศาลดำเนินการส่งสำเนาคำให้การเพิ่มเติมนั้นให้แก่ผู้ฟ้องคดีเพื่อทราบต่อไป

๙) ตรวจสอบความครบถ้วน เพียงพอของข้อเท็จจริง

เมื่อผู้ถูกฟ้องคดียื่นคำให้การเพิ่มเติมภายในกำหนดระยะเวลาหรือพ้นกำหนดระยะเวลา โดยผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้ยื่นคำให้การเพิ่มเติม แต่ตุลาการเจ้าของสำนวนเห็นว่า คดีมีข้อเท็จจริงเพียงพอที่ศาลพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีได้แล้ว ตุลาการเจ้าของสำนวนจะจัดทำบันทึกเสนอองค์คณะเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป แต่หากตุลาการเจ้าของสำนวนเห็นว่าข้อเท็จจริงที่ยังไม่เพียงพอต่อการพิจารณาพิพากษาคดี ตุลาการเจ้าของสำนวนอาจแสวงหาข้อเท็จจริงโดยการไต่สวนพยานบุคคล พยานเอกสาร พยานผู้เชี่ยวชาญหรือตรวจสอบสถานที่หรือส่งประเด็นให้ศาลปกครองชั้นต้นอื่นแสวงหาข้อเท็จจริงแทนหรือจะเรียกคู่กรณีหน่วยงานทางปกครอง เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องมาชี้แจงด้วยก็ได้

๑๐) สรุปสำนวนนำเสนอองค์คณะและอธิบดี

เมื่อตุลาการเจ้าของสำนวนพิจารณาเห็นว่า ข้อเท็จจริงจากคำฟ้องและคำชี้แจงจากคู่กรณีรวมทั้งข้อเท็จจริงที่ได้มาจากการแสวงหาข้อเท็จจริงของศาลเองเพียงพอต่อการพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดได้แล้วก็จะจัดทำบันทึกพร้อมสำนวนคดีเสนอองค์คณะเพื่อพิจารณา หากองค์คณะเห็นว่ายังจำเป็นต้องแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมองค์คณะอาจแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมเองหรือมอบหมายให้ตุลาการเจ้าของสำนวนดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมได้ แต่หากองค์คณะเห็นว่าไม่มีกรณีที่จะต้องแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมแล้ว ตุลาการ

หัวหน้าคณะจะมีคำสั่งกำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 10 วัน และเมื่อได้กำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงแล้ว ตุลาการหัวหน้าคณะจะส่งสำนวนคดีนั้นให้อธิบดีศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาดำเนินการต่อไป

๑๑) อธิบดีส่งสำนวนให้ตุลาการผู้แถลงคดีจัดทำคำแถลงการณ์

เมื่ออธิบดีศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาสำนวนคดีแล้วเห็นว่า ไม่มีการณีที่จะต้องแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมก็จะส่งสำนวนคดีให้ตุลาการผู้แถลงคดีจัดทำคำแถลงการณ์ซึ่งประกอบด้วยข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และความเห็นของตุลาการผู้แถลงคดีที่จะเสนอต่อองค์คณะพิจารณาพิพากษาโดยเร็วต่อไป

๑๒) การนั่งพิจารณาคดี

เมื่อตุลาการผู้แถลงคดีได้จัดทำคำแถลงการณ์เรียบร้อยแล้ว องค์คณะก็จะกำหนดวันนั่งพิจารณาคดีและหากคู่กรณีประสงค์จะยื่นคำแถลงเป็นหนังสือก็ต้องยื่นต่อศาลก่อนวันนั่งพิจารณาคดีนั้น หรืออย่างช้าก็ในระหว่างการนั่งพิจารณาคดี

๑๓) ตุลาการผู้แถลงคดีแถลงการณ์ด้วยวาจา

ในการนั่งพิจารณาคดีนั้น ตุลาการเจ้าของสำนวนจะเสนอสรุปข้อเท็จจริงและประเด็นของคดี จากนั้นจะเป็นแถลงด้วยวาจาของคู่กรณีประกอบคำแถลงเป็นหนังสือที่ยื่นไว้ แล้วจึงเป็นการแถลงการณ์ของตุลาการผู้แถลงคดีและเมื่อเสร็จสิ้นการแถลงการณ์แล้วตุลาการหัวหน้าคณะจะนัดประชุมปรึกษาของคณะเพื่อพิพากษาหรือมีคำสั่งอีกครั้งหนึ่ง

๑๔) ศาลมีคำสั่ง/คำพิพากษา

ในการอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดนั้น ศาลจะแจ้งให้คู่กรณีทราบกำหนดวันอ่านผลแห่งคำพิพากษาและคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองเป็นการล่วงหน้าและเมื่อศาลได้อ่านผลแห่งคำพิพากษาและคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองโดยเปิดเผยในวันใดแล้วให้ถือว่าวันที่อ่านนั้นเป็นวันที่ศาลปกครองมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง

๑๕) การอุทธรณ์คำสั่ง/คำพิพากษา

เมื่อศาลได้อ่านผลแห่งคำพิพากษาและคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองแล้ว หากคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีข้อคัดค้านคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นก็สามารถอุทธรณ์คำสั่งหรือคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดได้โดยยื่นอุทธรณ์ต่อศาลปกครองชั้นต้นที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งคดีปกครองนั้น

๑.๓.๒ การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ความรู้แก่สาธารณะ

การดำเนินการกิจด้านการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งการให้ความรู้เกี่ยวกับศาลปกครองทั้งองค์ความรู้ด้านกฎหมาย กระบวนวิธีพิจารณาคดี การเผยแพร่คำพิพากษา คำสั่ง เพื่อเป็นแนวปฏิบัติราชการทางปกครองแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลหน่วยงานทางปกครองและสาธารณะนั้น เป็นบทบาทหน้าที่ของสำนักงานศาลปกครองที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ และที่แก้ไข

เพิ่มเติมมาตรา ๗๗^{๒๒} ซึ่งการดำเนินการดังกล่าว สำนักงานศาลปกครองได้ตระหนักและคำนึงถึงเสรีภาพในการรับรู้และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารราชการตามเจตนารมณ์ของกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๕๖^{๒๓}, ๕๗^{๒๔} อันเป็นสาระสำคัญในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการร้องเรียนของประชาชนที่รับรองสิทธินั้นโดยกฎหมายสูงสุดของประเทศ

ด้วยเหตุนี้ศาลปกครองจึงได้ให้ความสำคัญกับการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารราชการต่างๆ ของประชาชนโดยกำหนดเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนากองการ โดยปรากฏในยุทธศาสตร์ที่ ๒ พัฒนาหลักกฎหมายและองค์ความรู้เพื่อให้เป็นศูนย์กลางวิชาการด้วยกฎหมายมหาชนที่เป็นที่ยอมรับ และปรากฏในยุทธศาสตร์ที่ ๓ คุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนและเสริมสร้างการปฏิบัติราชการที่ดีให้แก่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีเจ้าภาพรับผิดชอบดำเนินการอย่างชัดเจน ได้แก่ สำนักประชาสัมพันธ์ ทำหน้าที่ในการกระจายข้อมูลข่าวสารต่างๆ ขององค์การซึ่งเน้นการส่งเสริมภาพลักษณ์ขององค์การ การสื่อสารข้อมูลตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. ๒๕๔๐ แก่สาธารณะ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมจาก

^{๒๒} มาตรา ๗๗ สำนักงานศาลปกครองมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) รับผิดชอบในงานธุรการของศาลปกครอง
- (๒) ดำเนินการเกี่ยวกับคดีปกครองตามคำสั่งของศาลปกครอง
- (๓) ดำเนินการบังคับให้เป็นไปตามคำบังคับของศาลปกครอง
- (๔) ศึกษาและรวบรวมข้อมูลเพื่อประโยชน์แก่การปฏิบัติงานของศาลปกครอง
- (๕) วิเคราะห์เหตุแห่งการฟ้องคดีปกครองเพื่อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงวิธีปฏิบัติราชการต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง
- (๖) จัดพิมพ์และเผยแพร่คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครอง
- (๗) จัดให้มีการศึกษาอบรมและพัฒนาความรู้ของตุลาการศาลปกครอง ข้าราชการฝ่ายศาลปกครองและเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาหลักกฎหมายมหาชน การบริหารราชการแผ่นดิน และบุคลากรด้านกฎหมายมหาชน

เกี่ยวข้อง ตลอดจนประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาหลักกฎหมายมหาชน การบริหารราชการแผ่นดิน และบุคลากรด้านกฎหมายมหาชน

(๘) ปฏิบัติการอื่นตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานศาลปกครอง

^{๒๓} มาตรา ๕๖ กำหนดให้บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น เว้นแต่ การเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารนั้นจะกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยของประชาชน หรือส่วนได้เสียอันพึงได้รับความคุ้มครองของบุคคลอื่น หรือเป็นข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

^{๒๔} มาตรา ๕๗ บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลจากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ก่อนการอนุญาตหรือการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมใดที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดที่เกี่ยวกับตนหรือชุมชนท้องถิ่น และมีสิทธิแสดงความคิดเห็นของตนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปประกอบการพิจารณาในเรื่องดังกล่าว

การวางแผนพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ การวางผังเมือง การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ที่ดิน และการออกกฎที่อาจมีผลกระทบต่อส่วนได้เสียสำคัญของประชาชน ให้รัฐจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่างทั่วถึงก่อนดำเนินการ

ภาคประชาชน สื่อมวลชน ด้วยการกระจายความรู้เกี่ยวกับศาลปกครอง วิถีพิจารณาคดีปกครอง ในรูปการดำเนินโครงการศาลปกครองพบประชาชนในพื้นที่ภูมิภาคต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวมุ่งเน้นให้ภาคประชาชนสามารถคุ้มครอง ปกป้อง รักษาซึ่งสิทธิและเสรีภาพของตนได้อย่างถูกต้อง สมบูรณ์ ในขณะที่การดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับภาคส่วนของราชการทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐระดับท้องถิ่น ภูมิภาค จังหวัด ในพื้นที่กรุงเทพ ปริมณฑล และต่างจังหวัดนั้นเป็นบทบาทหน้าที่ของวิทยาลัยการยุติธรรมทางปกครอง ที่มุ่งเน้นส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างให้เกิดการปฏิบัติราชการที่ดี เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติโดยชอบด้วยกฎหมาย สร้างภูมิรู้แก่เจ้าหน้าที่รัฐและหน่วยงานทางปกครองให้ประพฤติ ปฏิบัติอย่างถูกต้องตามกฎหมาย สำหรับหน่วยงานที่เป็นคลังภูมิปัญญา ความรู้เฉพาะด้านที่จัดเก็บรวบรวมเนื้อหาบทความ งานวิชาการ หนังสือเกี่ยวกับกฎหมายมหาชน กฎหมายปกครองทั้งของไทยและต่างประเทศ รวมทั้งจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ศาลปกครองไทยเพื่อเป็นอนุสรณ์ให้ชนรุ่นหลังได้ศึกษาความเป็นมาในการก่อตั้งศาลปกครองในประเทศไทย รวมทั้งเรียนรู้บทบาท หน้าที่ขององค์กรตุลาการของไทย คือ สำนักหอสมุดกฎหมายมหาชน ที่เน้นการพัฒนาการบริการให้ศาลปกครองไทยเป็นศูนย์กลางด้านกฎหมายมหาชนในระดับประเทศ และเป็นแหล่งบ่มเพาะความรู้แก่ประชาชน นิสิต นักศึกษารวมทั้งประชาชนให้เข้ามาศึกษาหาความรู้ได้อย่างต่อเนื่อง^{๒๕}

๒. ทิศทางการปรับใช้นวัตกรรมทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนาการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง

ศาลปกครองได้พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการองค์การมาอย่างต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งในแนวนโยบายการบริหารงานที่ประธานศาลปกครองสูงสุด (นายหัสวุฒิ วิฑิตวิริยกุล) ให้ความสำคัญ โดยกำหนดทิศทางการพัฒนางานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและมอบคุณโยบายการพัฒนาแก่คณะบุคคลและทีมงานที่มีบทบาทต่อการพัฒนาระบบ โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ว่า^{๒๖}

“... การดำเนินงานด้านการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของศาลปกครองนั้น ขอให้ทุกท่านมุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของหน่วยงาน ทั้งทางด้านบุคลากร และเครื่องมือ โดยดำเนินการพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพ มีความสามารถเหมาะสมกับงานที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถสอดคล้องกับการพัฒนาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ในช่วงระยะเวลา ๕-๑๐ ปี ผู้บริหารจะต้องทราบว่าบุคลากรในกำกับดูแลมีศักยภาพแค่ไหนเพียงไร ในอนาคตจะต้องเตรียมดำเนินการด้านบุคลากรอย่างไร บุคลากรควรมีคุณสมบัติเฉพาะอย่างไร ปริมาณคน

^{๒๕} จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในสำนักงานศาลปกครอง เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๓ และประมวลข้อมูลเพิ่มเติมจากแผนยุทธศาสตร์ศาลปกครอง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๕๔-๒๕๕๗

^{๒๖} สรุปคำสัมภาษณ์จากกรรมการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการคดี ที่เข้าร่วมรับมอบนโยบายด้านการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของศาลปกครองจากประธานศาลปกครองสูงสุด เมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๓ และวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ณ ห้องประชุมผู้บริหารศาลปกครอง (ชั้น ๑๐) อาคารศาลปกครอง ถนนแจ้งวัฒนะ กรุงเทพฯ



กับปริมาณงานที่รับผิดชอบมีความเหมาะสมกันหรือไม่ ต้องยกระดับศักยภาพของบุคลากรให้สูงขึ้น รวมทั้งต้องพัฒนาและเร่งรัดการจัดหาเครื่องมือ เครื่องใช้ ที่มีความทันสมัยสอดคล้องกับการใช้งาน ...มุ่งเน้นการบริหารจัดการจะต้องดำเนินการด้วยความรวดเร็วทั้งในการจัดหา จัดซื้อ เพื่อให้ทันต่อการใช้งานของผู้ปฏิบัติ ...มุ่งเน้นการวางแผนพัฒนาอย่างมีวิสัยทัศน์ ซึ่งจะต้องทราบว่า ในอนาคต การพัฒนาจะเป็นอย่างไร ผู้บริหารระดับสำนักต้องมีการวางแผน ไม่ต้องรอให้ถึงเหตุการณ์เกิดก่อนแล้วจึงทำโดยไม่ได้เตรียมการไว้ล่วงหน้า บางเรื่องไม่ต้องรอถามผู้บริหาร โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานประจำ และการมุ่งเน้นทั้ง ๓ เรื่องนี้ ไม่เฉพาะหน่วยงานทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ แต่ให้รวมถึงทุกหน่วยงานในสำนักงานศาลปกครองที่จะต้องดำเนินการ และอยากให้เกิดขึ้นโดยเร็ว สำหรับในส่วนของการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ควรดำเนินการในเชิงรุก โดยต้อง “เป็นผู้นำ มิใช่ผู้ตาม” เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจะต้องคาดการณ์ได้ว่า ในอนาคตเทคโนโลยีจะพัฒนาไปอย่างไร เพื่อจะได้มีแนวทางในการพัฒนาให้ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงและจะต้องมีการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดแผนในแต่ละปีว่าสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่...

จากนโยบายและทิศทางการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของศาลปกครองที่มุ่งเน้นการตอบสนองการให้บริการของผู้รับบริการ ความเป็นผู้นำการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานศาลแล้วนั้น ผู้ศึกษาได้เล็งเห็นความจำเป็นในการพัฒนาที่ต้องสอดคล้องกับการเปลี่ยนผ่านของยุคสมัยทั้งบุคลากรผู้ใช้งาน ประชาชนผู้รับบริการ ความต้องการของผู้บริหาร ในแต่ละยุคสมัย ความแตกต่างทางการศึกษา โอกาสในการเข้าถึงความยุติธรรมของประชาชนในแต่ละภาคส่วนต่างๆ เป็นต้น ล้วนเป็นประเด็นสาระสำคัญที่ต้องนำมาพิจารณากำหนดทิศทางการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ดังนั้น แนวทางการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของศาลปกครองจึงต้องคำนึงถึงการหลอมรวมกันของเครื่องมือสื่อสารซึ่งเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงโลกในอนาคต คุณค่าการให้บริการแก่ผู้รับบริการซึ่งต้องตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการได้อย่างชัดเจน ทรงคุณค่า ความพร้อมในทรัพยากรเพื่อการดำเนินงานของศาลปกครอง ความปลอดภัยในการเข้าถึงและการเก็บรักษาข้อมูลทางคดี รวมทั้งความคาดหวังของผู้บริหารศาลปกครองที่ต้องการความสะดวกรวดเร็ว การดำเนินงานเชิงรุก การเป็นแบบอย่าง เป็นผู้นำในการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานศาล โดยสาระสำคัญในแต่ละส่วนมีดังนี้

๒.๑ การหลอมรวมกันของเครื่องมือสื่อสาร

จากการเปลี่ยนผ่านของยุคสมัยส่งผลให้เกิดความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และการผูกโยงเชื่อมต่อระบบการติดต่อสื่อสาร การรับ-ส่งข้อมูลด้วยวิธีการต่างๆ เข้าไว้ด้วยกันและเกิดการให้บริการในระบบ NGN (Next Generation Network) ซึ่งเริ่มต้นใช้งานในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นต้นมา ซึ่งก่อนหน้านี้โครงข่ายโทรศัพท์ตามบ้าน โครงข่ายโทรศัพท์มือถือ และโครงข่ายสื่อสารข้อมูลที่ทำงานแยกกันก็ได้รวมเข้ามามีกันโดยการปรับโครงสร้างพื้นฐานของทุกโครงข่ายให้เข้าสู่

ระบบ IP ทำให้สามารถใช้โทรศัพท์ IP ร่วมกันการใช้เว็บ นอกจากนั้นยังมีการรวมตัวของโครงข่ายโทรศัพท์ตามบ้านและโทรศัพท์มือถือ (Fixed Mobile Convergence) ทำให้สามารถใช้โครงข่ายโทรคมนาคมที่หลอมรวมกันเป็นหนึ่งเดียว (Unified Communication) ได้แทนที่จะต้องใช้หลายๆ เครื่องมืออย่างแต่ก่อน ซึ่งมีผลให้แนวทางในการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศของศาลปกครองทั้งงานด้านการบริหารจัดการคดีและการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารหรือการกระจายความรู้แก่สาธารณชนต้องคำนึงถึงในประเด็นการหลอมรวมเครื่องมือสื่อสารต่างๆ เหล่านี้ด้วย โดยที่ปัจจุบันแนวโน้มเครื่องมือสื่อสารที่เป็นมากกว่าเครื่องมือสื่อสารธรรมดา คือ เป็น Software ประมวลผล เป็น tank จัดเก็บข้อมูล ทำงานอยู่บนโครงข่าย Network ที่เชื่อมโยงไร้สาย เป็น Unities Functions ของการทำงานและการใช้ชีวิตแบบ Life styles ดังนั้น การดำเนินการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่ออำนวยความสะดวก รวดเร็ว แก่ผู้ใช้งานทั้งตุลาการศาลปกครอง พนักงานคดีปกครอง เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจะช่วยให้การเข้าถึงข้อมูลการใช้งานได้ทุกที่ ทุกเวลา ในขณะที่ระบบที่เกี่ยวข้องกับคู่กรณีทั้งผู้ฟ้องและผู้ถูกฟ้องต้องสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเข้าถึงความยุติธรรมได้อย่างสะดวกยิ่งขึ้น และเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายและเวลาในการนำเสนอเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับคดีหรือแม้แต่ขั้นตอนการพิจารณาคดีที่สามารถพัฒนานำเทคโนโลยีมาใช้ในการกระบวนการพิจารณาคดีด้วย สำหรับการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของศาลปกครองและการกระจายความรู้แก่สาธารณะต้องคำนึงถึงการเสริมช่องทางสื่อสารด้านอื่นๆ เช่น การใช้ Message การ twitter ข้อความ หรือใช้ Facebook ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเชิงวิชาการได้อย่างกว้างขวางมากขึ้น เป็นต้น

๒.๒ คุณค่าการให้บริการแก่ผู้รับบริการ

เมื่อขีดความสามารถการดำเนินงานของภาครัฐได้เปลี่ยนแปลงไปจากคุณภาพบริการเป็นการสร้างคุณค่าในการให้บริการแก่ประชาชน ฉะนั้น การปรับใช้เทคโนโลยีสารสนเทศจึงต้องเน้นการเพิ่มคุณค่าในการจัดบริการให้แก่ประชาชนมากขึ้น แนวคิดโลกเสมือนจริงหรือสังคมเสมือนจริง (3D-Virtual Community Online) ที่สร้างจากระบบที่สามารถอินเทอร์เฟสกับผู้รับบริการได้อย่างหลากหลาย (Rich Client) และระบบที่มีความสามารถในการตอบสนองอย่าง Real time และมีสถานะเสมือนจริงที่กำลังถูกนำมาใช้งานจริง ดังนั้น แนวทางการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของศาลปกครองต้องคำนึงถึงประเด็นนี้ด้วย การสร้างโลกเสมือนจริงอาจนำมาปรับใช้กับแนวคิดการจัดระบบศาลอิเล็กทรอนิกส์ ที่จะอำนวยความสะดวก รวดเร็ว แก่คู่กรณี และผู้พิจารณาคดีที่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มประสิทธิภาพบนความพร้อมของการจัดโครงสร้างพื้นฐานการบริการและการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลต่างๆ ซึ่งจะกล่าวรายละเอียดในหัวข้อต่อไป

๒.๓ ความพร้อมในทรัพยากรเพื่อการดำเนินงานของศาลปกครอง

ในประเด็นนี้ต้องพิจารณาการจัดโครงสร้างพื้นฐานของการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของศาลปกครอง ทั้งอุปกรณ์ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ และบุคลากรผู้ใช้งานระบบที่ต้องพร้อม

และสามารถทำงานได้ ซึ่งการนำเข้าระบบเทคโนโลยีเพื่อการดำเนินการใดๆ ขององค์กรต้องไม่สร้างภาระแก่ผู้ใช้งานและผู้เข้ามาใช้บริการ อีกทั้ง หากสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของระบบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้ต้องดำเนินการ และต้องคุ้มค่าแก่การลงทุนด้วย

๒.๔ ความปลอดภัยในการเข้าถึงและการเก็บรักษาข้อมูลทางคดี

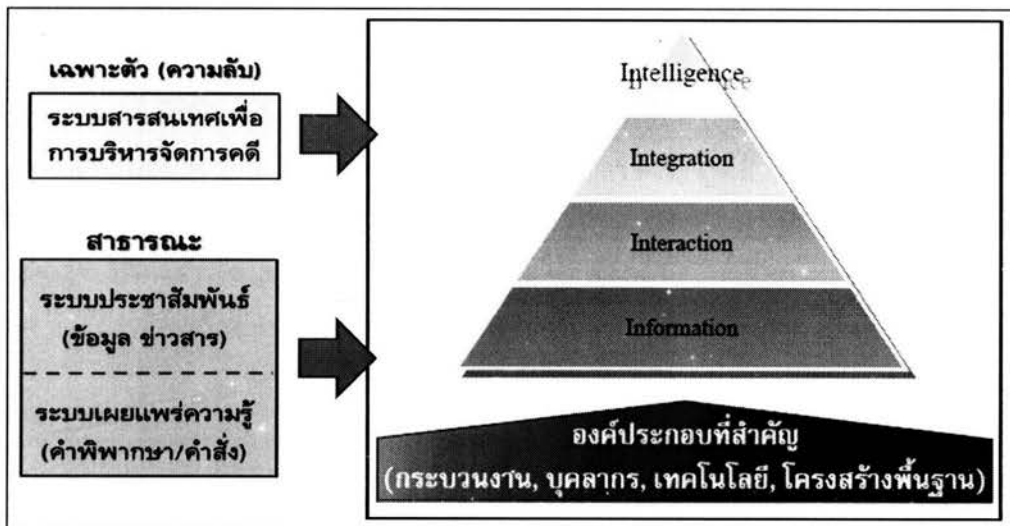
หากกล่าวถึงการใช้อินเทอร์เน็ตที่แพร่หลายไปทั่วโลกและเป็นสิ่งที่จำเป็นขาดเสียมิได้ในการดำรงชีวิตของคนยุคใหม่ แต่อีกด้านหนึ่งอาจเกิดปัญหาด้านคุณภาพหรือความปลอดภัยของโครงข่ายที่เปลี่ยนแปลงตามสถานที่ หรือการได้รับผลที่ไม่ต้องการ หรือพฤติกรรมการส่งข้อมูลปริมาณมากทำให้เกิดการรบกวนผู้อื่นจนทำให้เครื่องคอมพิวเตอร์ทำงานไม่ได้ ในขณะที่ระบบอินเทอร์เน็ตมีปัญหาเรื่องการบริหารโครงข่ายและคุณภาพของโครงข่ายจึงมีการพัฒนาโครงข่าย NGN จากผู้ให้บริการโครงข่ายโทรคมนาคมที่เน้นเรื่องคุณภาพของบริการ (Quality of Service: QoS) และความปลอดภัย ซึ่งโครงข่ายใหม่จะแตกต่างจากโครงข่ายโทรศัพท์แบบเดิม โดยโครงข่ายใหม่ได้พัฒนานำระบบมาตรฐาน IP (Internet Protocol) จึงเป็นโครงข่ายที่ไวใจได้และมีความปลอดภัย และมีความสามารถจัดบริการรูปแบบใหม่ๆ ที่ใช้ต้นทุนต่ำ ดังนั้น แนวทางการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศของศาลปกครองโดยเฉพาะการพัฒนาด้านการบริหารจัดการคดี ผู้พัฒนาระบบต้องให้ความสำคัญเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลภายในระบบให้เป็นไปอย่างรัดกุม เพื่อป้องกันการลักลอบการใช้ข้อมูลจากผู้ที่ไม่เกี่ยวข้อง จึงต้องพิจารณาประเด็นการจัดระบบ Information Security แก่ผู้ใช้งานทั้งคู่กรณีซึ่งเป็นผู้รับบริการ และผู้ใช้งานซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานของศาลปกครองให้มีความสอดคล้อง เหมาะสม และปลอดภัยด้วย

๒.๕ ความคาดหวังของผู้บริหารศาลปกครอง

เมื่อพิจารณาแนวนโยบายและทิศทางการดำเนินงานที่ประธานศาลปกครองสูงสุดได้มอบแก่คณะกรรมการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและผู้เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่สอดคล้อง ตอบสนองการให้บริการของผู้รับบริการ โดยมีเป้าหมายหลัก คือ พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศต้องสร้างความสะดวก รวดเร็วแก่ผู้ใช้งานและผู้รับบริการ รวมทั้งความคาดหวังในการดำเนินงานของศาลปกครองที่เป็นไปในเชิงรุก สนองตอบกลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการแต่ละด้านอย่างทันกาล ด้วยข้อมูลที่ทันสมัย ถูกต้อง และต้องเป็นแม่แบบและเป็นผู้นำในการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาระบบการบริหารศาล ที่หน่วยงานข้างเคียงจะนำไปปรับใช้ และเข้ามาศึกษาดูงาน เหล่านี้ล้วนเป็นความมุ่งหวังของผู้บริหารในการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการภารกิจต่างๆ ซึ่งผู้พัฒนาระบบต้องตระหนักและนำมาเป็นโจทย์เพื่อคิด วิเคราะห์ หาทางออก และกำหนดเป็นแผนการพัฒนาระบบต่อไป

๓. กรอบการวิเคราะห์เพื่อกำหนดนโยบาย

เพื่อให้การดำเนินงานของศาลปกครองในการพัฒนากระบวนการเข้าถึงความยุติธรรมทางปกครองด้วยนวัตกรรมทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเกิดผลสัมฤทธิ์ทั้งการเพิ่มช่องทางในการเข้าถึงความยุติธรรมทางปกครองให้เป็นไปอย่างทั่วถึง สะดวก รวดเร็ว เสริมสร้างความเข้มแข็งและเป็นช่องทางในการสร้างภูมิรู้แก่ภาคประชาชนอย่างเท่าทัน เพื่อให้ภาคประชาชนสามารถปกป้องรักษา ซึ่งสิทธิและเสรีภาพของตนตามที่กฎหมายได้ให้ความคุ้มครอง พร้อมทั้งมุ่งเน้นพัฒนาเจ้าหน้าที่และหน่วยงานภาครัฐให้มีช่องทางในการเข้าถึงแหล่งข่าวสาร ข้อมูลการเรียนรู้เกี่ยวกับศาลปกครอง แนวปฏิบัติราชการโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งเป็นบรรทัดฐานการปฏิบัติราชการ อันเป็นการส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่รัฐกระทำทางปกครองด้วยความถูกต้อง ชอบธรรม และสอดคล้องกับหลักวิธีที่กฎหมายให้อำนาจไว้ และมีผลให้คดีปกครองลดน้อยลงได้ ดังนั้น แนวทางการกำหนดกรอบวิเคราะห์ตามประเด็นการศึกษาที่มุ่งแสวงหาคำตอบในรูปแบบและแนวทางการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการของศาลปกครองและการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แก่สาธารณะนั้น ผู้ศึกษาพิจารณากำหนดความสำคัญและข้อควรตระหนักในประเด็นต่างๆ ตามแผนภาพที่ ๑๑ ด้านล่างนี้



ภาพ ๑๑ กรอบแนวคิดการวิเคราะห์เพื่อพัฒนาการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางปกครองด้วยนวัตกรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

แนวทางการพัฒนาระบบสารสนเทศของศาลปกครองต้องคำนึงในปัจจัยสำคัญ ๔ ประการ และความพร้อมในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่องค์การต้องให้ความสำคัญ จึงกำหนดเป็นยุทธวิธี ๔ หลัก บนพื้นฐานในการจัดความพร้อมด้านโครงสร้างองค์การเพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศการบริหารจัดการองค์การ ดังนี้

๓.๑ ความพร้อมของข้อมูลสารสนเทศ (Information) โดยหน่วยงานผู้รับผิดชอบและเป็นเจ้าของข้อมูลสารสนเทศนั้นๆ ต้องเตรียมข้อมูลสารสนเทศให้พร้อมในการนำเข้าสู่ระบบ พร้อมทั้ง

ต้องตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ของระบบอย่างต่อเนื่อง และรับผิดชอบดำเนินการนำใช้ระบบอย่างทันกาล

๓.๒ ความสามารถสืบค้นข้อมูลได้ (Interaction) เป็นช่วงระยะเวลาที่หน่วยงานหรือผู้ใช้งานระบบสามารถใช้บริการสารสนเทศในลักษณะการสืบค้นข้อมูลได้อย่างครบถ้วน สะดวก และรวดเร็ว ซึ่งผู้รับผิดชอบดำเนินการพัฒนาระบบต้องเตรียมความพร้อมและพัฒนาการสืบค้นข้อมูลในระบบต่างๆ ให้เป็นไปโดยง่าย ไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน เป็น Simplifies ให้มากที่สุดที่เป็นไปได้

๓.๓ ความเป็นเอกภาพในการบริการข้อมูลสารสนเทศ (Integration) เป็นช่วงระยะเวลาที่มีการบูรณาการข้อมูลที่มีในระบบต่างๆ เพื่อให้บริการกับผู้รับบริการในลักษณะ One Stop Service และสามารถให้บริการแบบ Anywhere Anytime Anyplace ได้อย่างสมบูรณ์ ด้วยการพัฒนาหลอมรวมเครื่องมือสื่อสารให้เป็นช่องทางการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการใช้ประโยชน์เพื่อการบริหารจัดการคดีได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๔ การเป็นองค์กรอัจฉริยะ (Intelligence) ซึ่งเป็นช่วงระยะเวลาที่หน่วยงานมีลักษณะเป็นองค์กรแห่งโลกยุคดิจิทัล โลกเสมือนจริง ที่นำนวัตกรรมการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาสนับสนุนการบริหารจัดการองค์การอย่างอัจฉริยะและบุคลากรขององค์กรมีความพร้อมในการตอบสนองการปรับเปลี่ยนของกระแสการเปลี่ยนผ่านจากยุคอนาล็อกสู่โลกยุคดิจิทัลแบบ ๓จี ได้อย่างเต็มศักยภาพ

๓.๕ ความพร้อมในโครงสร้างพื้นฐานการจัดการ การปรับลดขั้นตอนการปฏิบัติให้มีความเหมาะสมเอื้อต่อการนำระบบงานใหม่ที่น่าเข้าเทคโนโลยีสารสนเทศมาปรับประยุกต์ใช้ การเตรียมความพร้อมของบุคลากร ทั้งการพัฒนาความรู้ การจัดทำคู่มือ การเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนของบุคลากรในองค์กร รวมทั้งการกระจายความรู้/ประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึงให้แก่กลุ่มผู้รับบริการ การแสวงหาเครื่องมือ อุปกรณ์ต่อพ่วง อุปกรณ์เชื่อมโยงต่างๆ อย่างเหมาะสมเพียงพอ และการจัดเตรียมสถานที่ อันเป็นโครงสร้างพื้นฐานการดำเนินการ เป็นต้น

จากประเด็นสถานการณ์อันเป็นสภาพการณ์ปัจจุบัน และทิศทางการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของศาลปกครองที่ผ่านมาตามที่กล่าวไว้ในรายละเอียดข้างต้น จะสังเกตได้ว่า รูปแบบการดำเนินการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ผ่านมาของศาลปกครองยังเน้นการดำเนินการแบบตั้งรับ โดยมีได้เข้ามาเกี่ยวข้องในกระบวนการบริหารจัดการคดีที่มุ่งสู่การเป็นศาลอิเล็กทรอนิกส์ที่จะอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางปกครองได้อย่างเต็มศักยภาพ และมีได้มีช่องทางในการเสริมสร้างการเรียนรู้ แลกเปลี่ยน เพื่อการพัฒนาให้ศาลปกครองเป็นศูนย์กลางความรู้ด้านกฎหมายมหาชนอย่างเต็มที่ ดังนั้น ในบทถัดไปผู้ศึกษาจะได้พิจารณาเสนอแนวทางและข้อเสนอเพื่อการพัฒนาช่องทางการเข้าถึงความยุติธรรมทางปกครองให้สมดังเจตนารมณ์แห่งการจัดตั้งองค์กรศาลปกครองเพื่อความเป็นธรรมของประชาชน ต่อไป

บทที่ ๓

แนวทางและข้อเสนอ

เพื่อพัฒนาช่องทางการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง

นวัตกรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นกระบวนการนำความรู้ ความคิด วิธีการปฏิบัติ ซึ่งเป็นรูปแบบใหม่ รวมทั้งการปรับปรุงและพัฒนาอุปกรณ์ เครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับการรวบรวม ประมวลผล เก็บรักษา ตลอดจนการเผยแพร่ข้อมูล สารสนเทศ ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ ฐานข้อมูล และการสื่อสาร โทรคมนาคมในทุกรูปแบบให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวศาลปกครองได้ให้ความสำคัญและมุ่งมั่นพัฒนา ปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ภารกิจหลักด้านการอำนวยความสะดวกยุติธรรมทางปกครองโดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาช่องทางการเข้าถึงความยุติธรรมทางปกครอง การสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ความรู้แก่สาธารณะของศาลปกครองซึ่งเป็นมาตรการสำคัญในการเสริมสร้างโอกาส การเข้าถึงความยุติธรรมทางปกครองให้เป็นไปได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว ทัวถึง และตอบสนอง กลุ่มเป้าหมายให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้ง เป็นแนวทางเชิงป้องกันที่จะสร้างภูมิรู้เกี่ยวกับ ศาลปกครอง กระบวนการและวิธีพิจารณาคดีปกครอง รวมทั้งการรักษาซึ่งสิทธิเสรีภาพอันพึงมี พึงได้ที่กฎหมายได้ให้ความคุ้มครองแก่สาธารณะ และส่งเสริมหลักธรรมาภิบาลให้เกิดแก่สังคมไทย อย่างเท่าเทียม ดังนั้น แนวทางการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งผู้ศึกษาจะได้นำมาพิจารณา ประกอบการจัดทำข้อเสนอเพื่อพัฒนาช่องทางการเข้าถึงความยุติธรรมทางปกครองของ ศาลปกครองนั้นจะพิจารณาให้ความสำคัญกับลักษณะจำเพาะของความเป็นสาธารณะของข้อมูลเป็น สำคัญ รวมทั้งคำนึงถึงปัจจัยสำคัญซึ่งเป็นสี่ยุทธวิธีบนพื้นฐานความพร้อมของโครงการสร้างองค์การ ตามที่ได้กล่าวไว้ในกรอบแนวคิดการวิเคราะห์เพื่อการพัฒนาฯ โดยรายละเอียดการกำหนด แนวทางการพัฒนาช่องทางการเข้าถึงความยุติธรรมทางปกครองด้วยนวัตกรรมทางเทคโนโลยี สารสนเทศของศาลปกครองมีสาระสำคัญดังนี้

๑. แนวทางพัฒนาช่องทางการเข้าถึงด้วยนวัตกรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

หลักการสำคัญเพื่อพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศจะพิจารณาภายใต้กรอบ ๕ ยุทธวิธี บนพื้นฐานความแตกต่างของลักษณะข้อมูลสารสนเทศที่ปรากฏและใช้ประโยชน์ ดังนั้น องค์ประกอบในการกำหนดมาตรการซึ่งผู้พัฒนาระบบต้องคำนึงถึงจึงประกอบด้วย ๖ ประการ ดังนี้

๑.๑ มาตรการความเป็นสาธารณะของข้อมูลสารสนเทศ

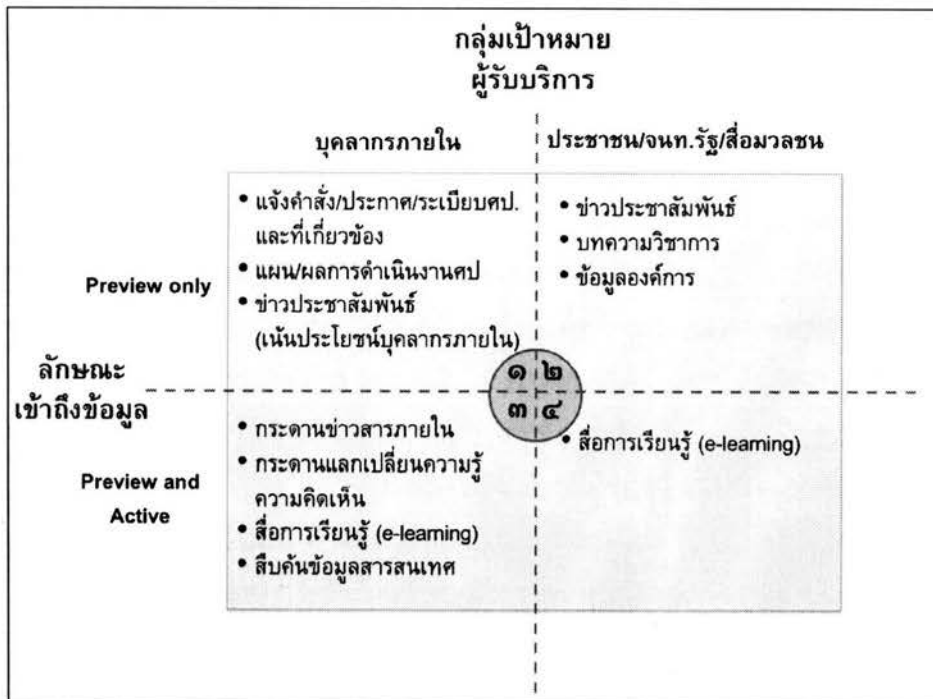
ความเป็นสาธารณะของข้อมูลสารสนเทศเป็นองค์ประกอบที่ใช้พิจารณาว่า แต่ละชุดข้อมูลมีขอบเขต หน้าที่เพื่อการสื่อความหมายแก่กลุ่มเป้าหมายใด สามารถเปิดเผยอย่างกว้างขวางได้ในระดับใด หรืออีกนัยหนึ่ง คือ การพิจารณากลุ่มผู้เข้าถึงข้อมูลสารสนเทศทั้งการเรียกดู แก้ไขเพิ่มเติม ปรับปรุง รวมทั้งการบริหารจัดการระบบฐานข้อมูลจะอยู่ในระดับใดซึ่งเป็นประเด็นที่ผู้พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศต้องให้ความสำคัญ วิธีการหนึ่งซึ่งเป็นที่นิยมในการจำกัดความเป็นสาธารณะของข้อมูล คือ การกำหนดรหัสการเข้าถึงข้อมูล (User Name and Password) โดยพิจารณาจำแนกตามลักษณะและวัตถุประสงค์ของชุดข้อมูลในแต่ละระบบเป็นสำคัญ ดังนี้

(๑) ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการคดี

เมื่อพิจารณาเทียบเคียงระหว่างขั้นตอนการปฏิบัติงานด้านกระบวนการวิธีพิจารณาคดีปกครองกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่นำมาปรับใช้ในการบริหารจัดการคดีผ่านเว็บไซต์ของศาลปกครองแล้วนั้น พบว่า เทคโนโลยีสารสนเทศถูกนำมาปรับใช้เพื่อการอำนวยความสะดวกเฉพาะการสืบค้นข้อมูลคำพิพากษา/คำสั่ง และกำหนดการนัดหมายของศาลต่อคู่กรณีเท่านั้น ซึ่งมีลักษณะเป็นการเรียกดูชุดข้อมูลในระบบ (Preview Data) ที่เป็นข้อมูลพื้นฐานเท่านั้น ยังมิได้มีการเปิดให้กระทำการที่มีลักษณะการโต้ตอบบนเครือข่ายฐานข้อมูลแต่อย่างใด ดังนั้น สิทธิในการเข้าถึงข้อมูลที่เป็นอยู่จึงมีลักษณะที่เป็นสาธารณะ โดยทุกคนสามารถเข้ามาใช้งานได้อย่างอิสระ อย่างไรก็ตาม แนวทางในการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการคดียังมีอีกหลายมิติที่จะนำมาพิจารณาได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกระบวนการพิจารณาคดีซึ่งใช้แนวคิดการบริหารงานศาลอิเล็กทรอนิกส์ (E-court) ตามที่เป็นประเด็นมุ่งหวังของผู้บริหารศาลปกครองและได้กำหนดเป็นทิศทางการดำเนินงานและปรากฏอย่างชัดเจนในแผนยุทธศาสตร์ศาลปกครองฯ แล้วนั้น การดำเนินการจึงมีผลให้แนวคิดกำหนดความเป็นสาธารณะในการเข้าถึงข้อมูลจึงต้องถูกจำกัดสิทธิให้เหมาะสม และคำนึงถึงความปลอดภัยในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากข้อมูลอย่างถี่ถ้วน อาทิ เช่น การรับคำฟ้องผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งนับเป็นด่านปราการแรกที่มีหน้าที่จะได้พิจารณากำหนดสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลสำนวนคดีตามสิทธิของผู้ฟ้องคดีต่อไป การพิจารณาคดีผ่านระบบการประชุมทางไกลผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยหมายรวมการพิจารณาคดีผ่านการประชุมทางไกลผ่านจอภาพ (Video Conference) การใช้ระบบ Skype เป็นต้น ซึ่งสิทธิการเข้าถึงข้อมูลส่วนนี้จะพิจารณาเป็นการเฉพาะราย และแยกต่างหากจากการใช้ระบบสืบค้นข้อมูลคดีตามที่กล่าวแล้วข้างต้น

(๒) ระบบการประชาสัมพันธ์และระบบการเผยแพร่ความรู้

เมื่อพิจารณาวัตถุประสงค์การดำเนินการกิจส่วนนี้ พบว่า การดำเนินการจะพิจารณาที่กลุ่มเป้าหมายหรือลูกค้าเป็นสำคัญ คือ กลุ่มเป้าหมายเป็นบุคลากรภายในองค์กร หรือลูกค้าภายนอก (ประชาชน เจ้าหน้าที่รัฐ หน่วยงานปกครอง คู่กรณี สื่อมวลชน ฯลฯ) รวมทั้งพิจารณาสาระสำคัญของข้อมูลที่มีผลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลร่วมด้วย โดยสามารถอธิบายตามภาพที่ ๑๒ ด้านล่างนี้



ภาพ ๑๒ ลักษณะข้อมูลสารสนเทศตามสิทธิ์การเข้าถึงและกลุ่มลูกค้าผู้ใช้ประโยชน์

จากภาพที่ ๑๒ แสดงให้เห็นว่า การพิจารณาความเป็นสาธารณะของข้อมูลสารสนเทศขึ้นอยู่กับกลุ่มบุคคลผู้ใช้ประโยชน์จากข้อมูลชุดนั้นๆ และมีผลต่อการกำหนดลักษณะกระทำการต่างๆ ของข้อมูลชุดนั้นๆ ด้วย ตามที่ปรากฏแล้ว ผู้ศึกษาจึงได้พิจารณาจัดกลุ่มข้อมูลสารสนเทศเพื่อการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ความรู้เป็น ๔ ลักษณะ คือ ลักษณะที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการแจ้งทราบเท่านั้น โดยผู้ใช้งานเป็นบุคลากรภายในศาลปกครอง ปรากฏใน quadrant ๑ ซึ่งข้อมูลส่วนนี้จะมีลักษณะเฉพาะที่องค์การต้องการสื่อสารและทำความเข้าใจแก่บุคลากรภายในเท่านั้น ดังนั้น ระดับความลึกของข้อมูลจึงมีมากกว่าข้อมูลสารสนเทศใน quadrant ๒ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการประชาสัมพันธ์แก่บุคลากรภายนอก ในขณะที่ข้อมูลสารสนเทศที่ปรากฏใน quadrant ๓ และ ๔ นั้น เน้นการเข้าถึงที่ตอบสนองการใช้งานแบบมีปฏิริยาโต้ตอบ (Active) และสามารถเรียกดู (Preview) เป็นการเฉพาะได้ ซึ่งใน quadrant ๓ จะมีความลึกของข้อมูลมากกว่าและมีความหลากหลายของข้อมูลมากกว่าข้อมูลใน quadrant ๔ ที่เน้นเพียงการสร้างสื่อการเรียนรู้ผ่านเว็บเพจของศาลปกครองเท่านั้น และเมื่อเทียบกับบริบทการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของศาลปกครองที่ผ่านมาแล้วนั้น ผู้ศึกษาเห็นควรเพิ่มเติมการเผยแพร่ความรู้ในลักษณะที่สามารถกระทำการผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-learning) ทั้งในกลุ่มเป้าหมายบุคลากรภายในและกลุ่มประชาชน เจ้าหน้าที่รัฐ สื่อมวลชน ซึ่งเป็นกลุ่มสาธารณะ โดยจัดจำแนกประเภทของชุดข้อมูลสารสนเทศให้มีความเหมาะสม รวมทั้งพิจารณาเพิ่มเติมการเข้าถึงระบบการใช้งานที่จำเพาะตามลักษณะกลุ่มผู้ใช้งานให้สามารถเลือกล็อกอิน (Login) ผ่านเว็บไซต์ของศาลปกครอง โดยกำหนดสิทธิ์การเข้าถึงตามความเหมาะสมและลักษณะการใช้งาน เพื่อเสริมสร้างให้ศาลปกครองเป็น

องค์การแห่งการใช้เทคโนโลยีที่มีความทันสมัย ยืดหยุ่น คล่องตัว และอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้งานอย่างครบวงจรต่อไป

๑.๒ มาตรการเตรียมความพร้อมข้อมูลสารสนเทศในระบบงานต่าง ๆ

การเตรียมความพร้อมของข้อมูลก่อนการนำเข้าข้อมูล (Input data) เป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งเสริมให้กระบวนการบันทึกข้อมูลเข้าสู่ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่สร้างขึ้นสามารถใช้งานได้อย่างสมบูรณ์ ซึ่งการสร้างฐานข้อมูลที่ละเอียด ถูกต้อง เป็นปัจจุบัน และตรงตามวัตถุประสงค์การใช้งาน เป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งในการปฏิบัติงานด้วยระบบสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพได้ อีกทั้ง มีความจำเป็นที่ต้องประเมินคุณภาพข้อมูลที่จะนำเข้าสู่ระบบทั้งในประเด็นแหล่งที่มาของข้อมูล วิธีการสำรวจข้อมูล ตลอดจนต้องมีผู้รับผิดชอบข้อมูลอย่างชัดเจน เพื่อให้ข้อมูลเหล่านั้นมีความน่าเชื่อถือ อ้างอิงได้ และเมื่อเทียบกับบริบทของศาลปกครองแล้ว จะพบว่า การเพิ่มประสิทธิภาพการเข้าถึงความยุติธรรมทางปกครองทั้งการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการคดีและระบบสารสนเทศเพื่อการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ความรู้แก่สาธารณะนั้นมีความชัดเจนในกรอบของเนื้อหา รูปแบบ วิธีดำเนินการ ซึ่งได้กำหนดให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบดำเนินการอย่างชัดเจนตามกรอบภารกิจที่หน่วยงานรับผิดชอบดำเนินการอยู่แล้ว อย่างไรก็ตาม ในอนาคตหากศาลปกครองเปิดบริการช่องทาง การรับคำฟ้องผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และดำเนินการกระบวนการพิจารณาผ่านระบบออนไลน์แล้วนั้น ศาลปกครองต้องเตรียมพร้อมให้แก่บุคลากรทั้งตุลาการศาลปกครอง พนักงานคดีปกครอง เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการพิจารณาคดีให้รู้ เข้าใจ ในวิธีการปฏิบัติ พร้อมทั้งต้องจัดเตรียมเจ้าหน้าที่ในการบริหารเครือข่ายระบบสารสนเทศให้ต้องแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบบนเครือข่ายอย่างทันเวลาและสม่ำเสมอด้วย

๑.๓ มาตรการสร้างระบบสืบค้นข้อมูลสารสนเทศแก่ผู้ในระบบงาน

เมื่อพิจารณาสาระสำคัญการสร้างระบบสืบค้นข้อมูลสารสนเทศซึ่งต้องมีความพร้อมของข้อมูลในระบบและความสามารถของระบบที่สามารถตอบสนองการทำงานของผู้ใช้ระบบงานได้อย่างสะดวก และรวดเร็ว นับเป็นหัวใจสำคัญในการเลือกนำเข้าและพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อดำเนินการขององค์การนั้นๆ จากประเด็นดังกล่าว ผู้ศึกษาใช้เป็นหลักยึดพิจารณาเทียบกับระบบสารสนเทศที่ศาลปกครองนำเข้าและใช้งานในปัจจุบัน พบว่าระบบการสืบค้นที่เปิดให้บริการบนเว็บไซต์ของศาลปกครองนั้นเน้นสืบค้นข้อมูลคดีที่แสดงรายละเอียดเบื้องต้นเท่านั้น มิได้ลงรายละเอียดของคำพิพากษา/คำสั่งที่หน่วยงานของรัฐจะนำมาปรับใช้เป็นแนวปฏิบัติราชการที่ดีได้แต่ประการใด สำหรับข้อมูลสารสนเทศเพื่อการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ความรู้ นั้น มิได้มีการสร้างระบบสืบค้นไว้รองรับดำเนินการ ดังนั้น แนวทางที่ศาลปกครองจะพิจารณาดำเนินการต่อไปในอนาคตจึงต้องพิจารณาสร้างระบบสืบค้นบทความวิชาการ แนวปฏิบัติหรือสรุปหลักกฎหมายที่สำคัญ รวมทั้งข่าวประชาสัมพันธ์ของศาลปกครอง

ย้อนหลัง เป็นต้น ซึ่งจะเป็นอีกหนึ่งช่องทางที่ทำให้ประชาชน สื่อมวลชน เจ้าหน้าที่ของรัฐได้เข้ามาใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลชุดดังกล่าวได้อย่างเต็มศักยภาพมากยิ่งขึ้น

๑.๔ มาตรการกำหนดผู้รับผิดชอบฐานข้อมูลในชุดต่าง ๆ เพื่อสร้างความเป็นเอกภาพในการบริการข้อมูลสารสนเทศ

เอกภาพการบริการข้อมูลสารสนเทศเป็นหัวใจสำคัญที่ผู้ใช้ระบบจะได้รับความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลได้ในทุกที่ ทุกเวลา ดังนั้น แนวคิดการรวมศูนย์ข้อมูลสารสนเทศ หรือ “จัดตั้งศูนย์ข้อมูลสารสนเทศ” เพื่อรับผิดชอบดำเนินการจึงเป็นประเด็นสำคัญที่ศาลปกครองจะนำมาพิจารณาเป็นมาตรการดำเนินการ เนื่องจากระบบงานต่างๆ ทั้งงานคดี งานประชาสัมพันธ์ งานเผยแพร่ความรู้แก่สาธารณะ ล้วนแล้วแต่มีข้อมูลสารสนเทศที่จำเพาะ มีความลึกของข้อมูลที่แตกต่าง มีหลายหน่วยงานเป็นเจ้าของรับผิดชอบตามกรอบอำนาจหน้าที่ ดังนั้น แนวทาง “จัดตั้งศูนย์ข้อมูลศาลปกครอง” จึงน่าจะเป็นวิธีการบริหารงานศาลที่สนับสนุนการเพิ่มช่องทางการเข้าถึงความยุติธรรมทางปกครองให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยคงการบริหารงานในแต่ละระบบย่อยอย่างเป็นอิสระ บนพื้นฐานความพร้อมที่ศูนย์ข้อมูลศาลปกครองต้องออกแบบโครงสร้างข้อมูลเพื่อการบูรณาการให้พร้อมในการเชื่อมโยงระบบงานต่างๆ เข้าด้วยกัน ตลอดจนต้องออกแบบให้มีสถาปัตยกรรมซอฟต์แวร์ที่เอื้อต่อการสื่อสารระหว่างโปรแกรมต่างๆ และคำนึงถึงระบบการรักษาความปลอดภัยของระบบที่เหมาะสมร่วมด้วย

๑.๕ มาตรการสร้างองค์การอัจฉริยะ

คุณลักษณะพิเศษของ “องค์การอัจฉริยะ” คือ องค์การที่เป็น Go Beyond knowledge ที่ต้องไม่หยุดอยู่กับที่ “ตัวความรู้” แต่เป็นองค์การที่สามารถนำความรู้ไป “Add Value” ต่อไปได้ คือ สามารถเพิ่มคุณค่าให้กับบรรดาผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholders) ได้ ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มคุณค่าให้กับลูกค้าหรือให้กับผู้ถือหุ้นก็ตาม นอกจากนั้นคำว่า “Beyond Knowledge” ยังหมายความว่า คนในองค์การนั้นต้องไม่หยุดอยู่กับ “ตัวความรู้” เท่านั้น แต่จะต้องสนใจเรื่อง “ความรู้ตัว” ควบคู่กันไปด้วย องค์การอัจฉริยะจึงเป็นองค์การที่คนให้ความสำคัญกับ “การตระหนักรู้ (Awareness)” สามารถเข้าใจได้อย่างถ่องแท้ถึงความแตกต่างระหว่างคำว่า “ความรู้ (Knowledge)” กับ “การรู้ (Knowing)” เห็นได้ชัดเจนว่า ความรู้นั้นเป็น “อดีต” ส่วนการรู้นั้นเป็น “ปัจจุบัน” ดังนั้นจึงให้ความสำคัญกับ “การรู้” ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่า “ความรู้”

เมื่อพิจารณาบริบทดังกล่าวข้างต้นและนำมาเทียบกับยุคโลกาภิวัตน์ของสังคมปัจจุบัน องค์การอัจฉริยะยังหมายรวมถึงองค์การที่นำนวัตกรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาปรับใช้เพื่อบริหารองค์การให้ทันสมัย การบริการเป็นไปด้วยความสะดวก และรวดเร็ว ซึ่งเหล่านี้ต้องอาศัยทั้ง “ความรู้” และ “การรู้” ควบคู่กันไปด้วย ดังนั้น แนวทางการสร้างองค์การอัจฉริยะของศาลปกครองนั้น จึงสามารถปรับใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการกระจาย

ความรู้และการรับรู้ของบุคลากรในองค์การทั้งกฎหมาย/ข้อปฏิบัติ/กฎ/ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานเพื่อบริการประชาชน ตลอดจนการเพิ่มช่องทางเพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง ทั้งการดำเนินกระบวนการวิธีพิจารณาคดีผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ การประชาสัมพันธ์ข่าวสารของศาลปกครองต่อสาธารณะ การสร้างภูมิรู้เกี่ยวกับศาลปกครอง การฟ้องคดี กระบวนการวิธีพิจารณาคดีปกครอง หลักปฏิบัติราชการที่ดีผ่านระบบออนไลน์ โดยมาตรการต่างๆ เหล่านี้ ต้องดำเนินการบนพื้นฐานความพร้อมของบุคลากรศาลปกครองที่มีความรู้ความเข้าใจในระบบงาน และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ศาลปกครองได้นำเข้ามาปรับใช้ด้วย เพื่อนำศาลปกครองไปสู่การเป็นองค์การอัจฉริยะอย่างเต็มรูปแบบต่อไป

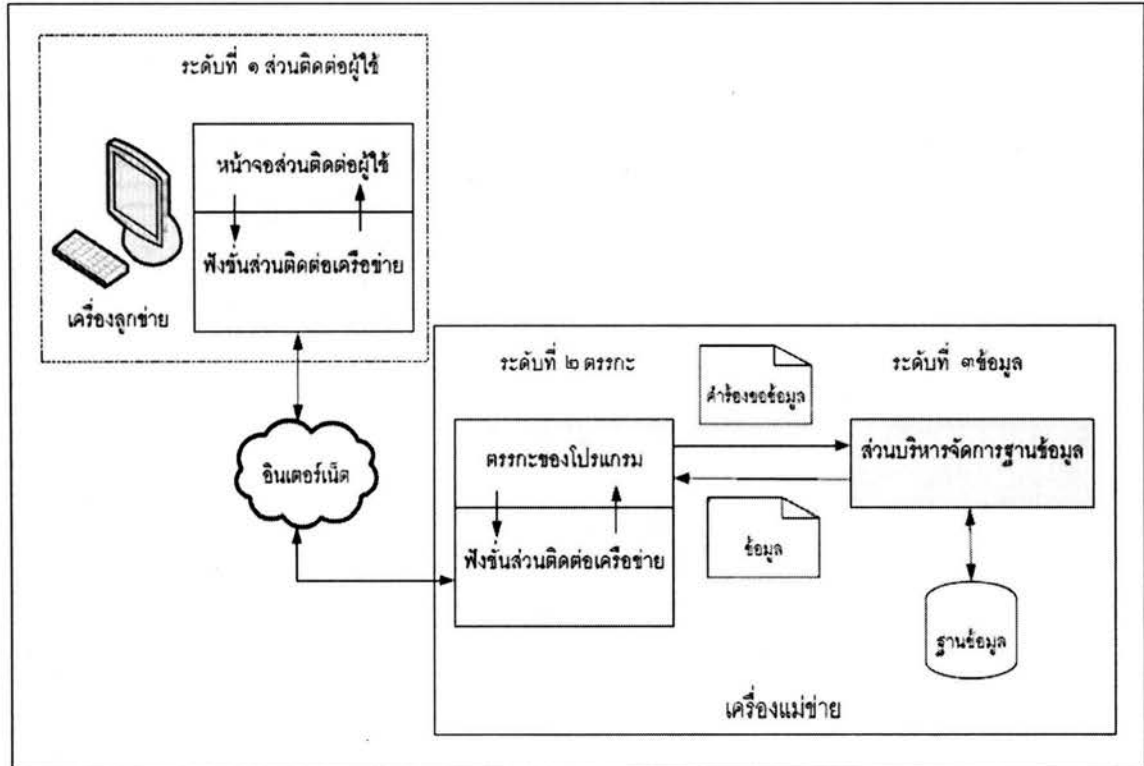
๑.๖ มาตรการเตรียมความพร้อมในโครงสร้างพื้นฐานการจัดการของศาลปกครอง

เมื่อพิจารณาประเด็นนี้จะพบว่า การแสวงหาเครื่องมือ อุปกรณ์ต่อพ่วง อุปกรณ์เชื่อมโยงต่างๆ การจัดพื้นที่ที่เหมาะสมในการปฏิบัติงาน การปรับลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การเตรียมความพร้อมของบุคลากร เพื่อรองรับการบริการทั้งในพื้นที่ของศาลปกครองและการดำเนินการผ่านระบบออนไลน์เป็นโครงสร้างพื้นฐานการดำเนินการทางอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งเป็นการผสมผสานกันของฮาร์ดแวร์ (Hardware) ซอฟต์แวร์ (Software) เพื่อส่งถึงกลุ่มผู้ใช้งานภายในองค์การอิเล็กทรอนิกส์ และรวมไปถึงผู้รับบริการให้ได้รับความสะดวกและรวดเร็วในการบริการ นอกจากนี้โครงสร้างพื้นฐานยังถูกพิจารณารวมไปถึงข้อมูลและเอกสารที่สามารถเข้าถึงได้ผ่านโปรแกรมประยุกต์ทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยสิ่งสำคัญที่ใช้ในการตัดสินใจจัดการโครงสร้างพื้นฐานคือ องค์ประกอบใดควรถูกติดตั้งอยู่ภายในองค์การ และองค์ประกอบใดควรถูกจัดการอยู่นอกองค์การโดยโปรแกรมประยุกต์อื่น รวมถึงเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่ายหรือเครือข่ายภายนอกองค์การ การลงทุนในเทคโนโลยีใหม่ต้องยืดหยุ่นเพียงพอที่จะรองรับการเปลี่ยนแปลงซึ่งมีความจำเป็นต่อประสิทธิภาพในการบริหารองค์การด้วย

๒. ข้อเสนอพัฒนาช่องทางการเข้าถึงด้วยนวัตกรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

แนวทางการพัฒนาโมดูล (Module) ต่างๆ ของระบบงานในอนาคตของศาลปกครองควรออกแบบโดยยึดหลักการของการพัฒนาโปรแกรมประยุกต์เชิงบริการ (Service Oriented Programming) รวมทั้งต้องมีการกำหนดโครงสร้างของข้อมูลร่วมกันระหว่างหน่วยงานในกลุ่มเดียวกันให้ชัดเจน กระบวนการทำงานส่วนที่เหมือนกันในทุกศาลทั้งด้านงานตุลาการและธุรการควรถูกพัฒนาเป็นระบบงานกลางให้ใช้ร่วมกัน และทำงานบนโครงสร้างข้อมูลเดียวกัน ในขณะที่กระบวนการทำงานเฉพาะจะยกให้ศาลแต่ละศาลรับผิดชอบพัฒนาระบบเพิ่มเติมจากระบบกลางเอง โดยพัฒนาตามกรอบโปรแกรมประยุกต์เชิงบริการ และจะต้องมีตัวแทนเจ้าหน้าที่สารสนเทศจากส่วนกลางเข้าไปร่วมสังเกตการณ์ และกำกับดูแลการออกแบบระบบงานด้วย เพื่อให้เกิดความ

สอดคล้องของระบบระหว่างศาล นอกจากนี้ เพื่อให้การเชื่อมต่อข้อมูลทำได้สะดวกและรวดเร็ว ระบบงานทุกระบบควรสร้างบนสถาปัตยกรรมแบบ ๓ ระดับ (๓-Tier Architecture) เพื่อให้โมดูลต่างๆ ที่พัฒนาขึ้นสามารถถูกนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ปรากฏตามภาพด้านล่างนี้



ภาพ ๑๓ สถาปัตยกรรม ๓ ระดับ (๓-Tier Architecture)^๑

จากภาพที่ ๑๓ แสดงให้เห็นถึงเครื่องลูกข่ายที่จะติดตั้งโปรแกรมสำหรับระดับที่ ๑ เท่านั้น โดยเป็นส่วนที่ติดต่อกับผู้ใช้งาน ซึ่งโปรแกรมส่วนนี้จะทำหน้าที่เฉพาะทาง คือ การแปลความหมายของข้อคำร้อง (Query) หรือกิจกรรม (Activity) รวมไปถึงผลของการขอข้อมูล (Result) ต่างๆ ให้อยู่ในรูปแบบที่ผู้ใช้สามารถเข้าใจได้ง่าย โดยที่ผู้ใช้จะติดต่อกับโปรแกรมในส่วนนี้เท่านั้น ไม่มีความจำเป็นต้องรับรู้ถึงการทำงานของซอฟต์แวร์ในส่วนอื่นๆ ซึ่งโปรแกรมในระดับที่ ๑ จะติดต่อกับโปรแกรมในระดับที่ ๒ ได้โดยใช้ฟังก์ชันส่วนติดต่อเครือข่าย โดยเชื่อมต่อผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต ดังนั้น คอมพิวเตอร์ลูกข่ายจะถูกติดตั้งอยู่ ณ สถานที่ใดก็ได้ ไม่จำเป็นต้องติดตั้งอยู่ที่เดียวกับคอมพิวเตอร์แม่ข่าย และหากโครงสร้างข้อมูลหรือส่วนตรรกะของโปรแกรมมีการเปลี่ยนแปลง ผู้พัฒนา ก็ไม่จำเป็นต้องปรับส่วนโปรแกรมในระดับที่ ๑ ตามไปด้วย จึงไม่ส่งผลกระทบต่อการใช้งานและผู้ใช้ไม่จำเป็นต้องรับการฝึกอบรมใหม่ สำหรับในระดับที่ ๒ เป็นส่วนตรรกะหลักของระบบซอฟต์แวร์ (Business Logic) โปรแกรมส่วนนี้เป็นส่วนหลักที่กำหนดทิศทางการประมวลผลตัดสินใจเชิงตรรกะ และการคำนวณต่างๆ ตามคำสั่งที่ได้จากผู้ใช้ผ่านโปรแกรมในระดับที่ ๑ รวมทั้ง

^๑ ปรับประยุกต์จากระบบสารสนเทศการบริหารงานศาลยุติธรรม โปรดศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมจาก แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศศาลยุติธรรม พ.ศ.๒๕๕๓-๒๕๕๖, หน้า ๗๐.

ทำหน้าที่ในการติดต่อกับระบบฐานข้อมูลที่บริหารจัดการโดยโปรแกรมในระดับที่ ๓ เพื่อร้องขอจัดเก็บ หรือแก้ไขข้อมูล โปรแกรมส่วนนี้ควรจะติดตั้งอยู่ที่คอมพิวเตอร์แม่ข่าย แยกจากโปรแกรมในระดับที่ ๑ เพื่อความสะดวกในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงระบบฯ นักพัฒนาระบบจะสามารถทำได้โดยไม่ส่งผลกระทบต่อโปรแกรมในส่วนติดต่อผู้ใช้ และในระดับที่ ๓ จะเป็นส่วนของการบริหารจัดการข้อมูล (Data) และโครงสร้างข้อมูล โปรแกรมในส่วนนี้จะทำหน้าที่ติดต่อกับฐานข้อมูล โดยจัดเก็บและเรียกใช้ข้อมูลจากฐานข้อมูล เพื่อส่งต่อข้อมูลไปประมวลผลยังโปรแกรมในระดับที่ ๒ ซึ่งโปรแกรมในระดับที่ ๓ จะไม่มีการติดต่อกับโปรแกรมส่วนติดต่อผู้ใช้โดยตรง ซึ่งหากศาลปกครองใช้แนวทางนี้พัฒนาระบบซอฟต์แวร์จะช่วยสนับสนุนการปฏิบัติงานของผู้ใช้งานให้มีความสะดวกมากยิ่งขึ้น และไม่เป็นการสร้างภาระทั้งด้านงบประมาณในการจัดหาอุปกรณ์ต่อพ่วง ระบบซอฟต์แวร์ฮาร์ดแวร์ รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการพัฒนาบุคลากรให้พร้อมรับกับการปรับเปลี่ยนเทคโนโลยีที่นำเข้ามาใช้งานใหม่ เนื่องจากการขยายหรือปรับเปลี่ยนเทคโนโลยีใดๆ ก็ตาม จะปรับในระดับที่ ๒ โดยไม่เกี่ยวข้องกับการทำงานของผู้ใช้งานบนหน้าจอ Interface แต่ประการใดนั่นเอง

จากแนวทางดังกล่าวซึ่งสามารถใช้เป็นหลักยึดในการสร้างและพัฒนาระบบเพื่อการเข้าถึงความยุติธรรมทางปกครองของศาลปกครองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ระบบหนึ่งที่ผู้ศึกษาคาดว่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งหากนำมาใช้ในการประมวลผลข้อมูลต่างๆ ของศาลปกครองเพื่อให้ก้าวเข้าสู่การให้บริการในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์อย่างเต็มรูปแบบ คือ ระบบประมวลผลแบบกลุ่มเมฆ (Cloud Computing) ซึ่งผู้ใช้งานจะทำงานผ่านอินเทอร์เน็ต โดยผู้ให้บริการจะแบ่งปันทรัพยากรให้กับผู้ต้องการใช้งาน การประมวลผลแบบกลุ่มเมฆเป็นลักษณะที่พัฒนาขึ้นต่อจากความคิดและบริการของเวอร์ช่วไลเซชันและเว็บเซอร์วิส โดยผู้ใช้งานไม่จำเป็นต้องมีความรู้เชิงเทคนิค สำหรับลักษณะพื้นฐานการทำงานนั้นๆ ซึ่งการให้บริการบนระบบการประมวลผลแบบกลุ่มเมฆสามารถแบ่งรูปแบบของการบริการ ได้ดังนี้

(๑) การให้บริการซอฟต์แวร์ หรือ Software as a Service (SaaS) เป็นการให้บริการการประมวลผลแอปพลิเคชันที่แม่ข่ายของผู้ให้บริการ และเปิดให้บริการทางด้านซอฟต์แวร์ต่างๆ

(๒) การให้บริการแพลตฟอร์ม หรือ Platform as a Service (PaaS) เป็นการประมวลผล ซึ่งมีระบบปฏิบัติการ และการสนับสนุนเว็บแอปพลิเคชันเข้ามาร่วมด้วย

(๓) การให้บริการโครงสร้างพื้นฐาน หรือ Infrastructure as a Service (IaaS) เป็นการให้บริการเฉพาะโครงสร้างพื้นฐาน มีประโยชน์ในการประมวลผลทรัพยากรจำนวนมาก

(๔) บริการระบบจัดเก็บข้อมูล หรือ data Storage as a Service (dSaaS) เป็นระบบการจัดเก็บข้อมูลที่มีขนาดใหญ่ไม่จำกัด รองรับการสืบค้นและการจัดการข้อมูลขั้นสูง

(๕) บริการรวบรวมลำดับความเชื่อมโยง หรือ Composite Service (CaaS) คือ ส่วนทำหน้าที่รวมโปรแกรมประยุกต์ หรือจัดลำดับการเชื่อมโยงแบบ workflow ข้ามเครือข่าย รวมถึงการจัดการด้านความปลอดภัย

อย่างไรก็ตาม โครงสร้างพื้นฐานของกลุ่มเมฆจะสร้างประโยชน์ให้กับผู้ใช้งานได้มาก หากความต้องการใช้งานหรืออุปสงค์ (demand) มีมากพอที่จะทำให้เกิดต้นทุนต่อหน่วยที่ลดลง หรือในทางเศรษฐศาสตร์เรียกว่า การประหยัดจากการขยายการผลิต หรือ Economies of Scale ทั้งนี้ ความสำเร็จของเทคโนโลยีนี้ยังขึ้นอยู่กับความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ รวมทั้ง องค์การที่นำระบบนี้เข้ามาปรับใช้ในการให้บริการซึ่งต้องหาจุดสมดุลระหว่างการเลือกใช้ระบบ สารสนเทศภายในกับการใช้ผ่านผู้ให้บริการกลุ่มเมฆด้วยเป็นสำคัญ

บทที่ ๔

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

เพื่อให้ข้อเสนอแนะทางการพัฒนาช่องทางการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางปกครองที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ผ่านมาสามารถนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จ ผู้ศึกษาจึงได้พิจารณาปัจจัยสำคัญที่จะส่งเสริมการพัฒนาดำเนินการดังกล่าวให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีสาระสำคัญดังนี้

๑. ข้อเสนอแนะการบริหาร

จากประเด็นการศึกษาที่มุ่งแสวงหาคำตอบเกี่ยวกับรูปแบบ วิธีการ ขั้นตอนปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการคดีโดยจำเพาะที่เกี่ยวข้องกับสาธารณะ ด้านการประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่องค์ความรู้แก่สาธารณะของศาลปกครอง โดยครอบคลุมทั้งรูปแบบ วิธีการปฏิบัติด้านเอกสารและการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาสนับสนุนเพื่อบริการประชาชน โดยจัดทำข้อเสนอแนะทางการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางปกครองแก่ประชาชน คู่กรณี สาธารณะ ให้เป็นไปโดยง่าย สะดวก รวดเร็ว ซึ่งการดำเนินงานที่ผ่านมาของศาลปกครอง พบว่า สถานการณ์ด้านกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔) แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศไทย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๔ ล้วนมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมด้านการคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพของประชาชน โดยมุ่งเน้นการเข้าถึงความยุติธรรมทางปกครองให้เป็นไปอย่างทั่วถึงมากขึ้น สอดรับกับกระแสการพัฒนาระบบงานศาลของนานาอารยประเทศที่พัฒนาเข้าสู่ยุคของศาลอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นแนวทางการดำเนินงานที่ศาลปกครองไทยได้กำหนดเป็นทิศทางการพัฒนาในช่วงของแผนยุทธศาสตร์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๗ ด้วย และเมื่อพิจารณาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ศาลปกครองนำเข้ามาให้บริการในกระบวนการพิจารณาคดี การประชาสัมพันธ์ และการเผยแพร่ความรู้แก่สาธารณะนั้น ยังพบอีกว่า มุ่งเน้นดำเนินการเฉพาะการสร้างระบบสืบค้นข้อมูลเบื้องต้นเท่านั้น โดยแสดงเฉพาะชุดข้อมูลคำพิพากษา/คำสั่งที่ศาลปกครองที่คัดเลือกให้เปิดเผยต่อสาธารณะเท่านั้นซึ่งไม่ส่งเสริมการสร้างฐานรากขององค์ความรู้ในการปฏิบัติราชการที่ดีแต่ประการใด เนื่องจากคำพิพากษา/คำสั่งที่ถึงที่สุดแล้วย่อมเป็นบรรทัดฐานการปฏิบัติราชการได้ทั้งสิ้น ดังนั้น จึงควรเปิดเผยเป็นหลักและสร้างช่องทางการเข้าถึงข้อมูลเหล่านี้ให้เป็นไปได้อย่างสะดวกด้วย อีกทั้ง ระบบสารสนเทศที่สนับสนุนด้านการประชาสัมพันธ์ และการเผยแพร่ความรู้แก่สาธารณะยังไม่มีการพัฒนาต่อยอดถึง

ระบบการเรียนรู้ผ่านสื่อออนไลน์ (e-learning) แต่อย่างไรก็ตาม ระบบห้องสมุดอัตโนมัติที่ใช้ระบบ (Horizon Information Portal) ดำเนินการยังไม่เต็มรูปแบบ หากมีการขยายฐานข้อมูลให้กว้างขวาง ทั้งตัวสารสนเทศที่ควรจัดเก็บเป็น e-book ให้มากขึ้น การกำหนดสิทธิ์แก่กลุ่มผู้ใช้งานให้สามารถเข้าถึงในระดับชั้นต่างๆ ตามความเหมาะสม ย่อมจะส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ผ่านสื่อออนไลน์ ที่เข้าถึงได้โดยสะดวก รวดเร็ว รวมทั้งส่งเสริมให้ศาลปกครองเป็นศูนย์กลางแห่งภูมิปัญญาความรู้ ด้านกฎหมายมหาชน กฎหมายปกครอง หลักและวิธีการปฏิบัติราชการที่ดีจากแนวคำวินิจฉัยของ ศาลปกครองที่จะได้เข้าถึงการรับรู้ของสาธารณะได้แพร่หลายมากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ ศาลปกครองพัฒนาเข้าสู่ศาลปกครองอิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างแท้จริงต่อไป

ดังนั้น แนวทางการพัฒนาช่องทางการเข้าถึงด้วยนวัตกรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ของศาลปกครองจึงต้องอิงหลักและวิธีการที่มุ่งประโยชน์การเผยแพร่ข้อมูลให้แก่สาธารณะอย่างทั่วถึง สะดวก รวดเร็ว ตอบสนองการให้บริการ โดยต้องคำนึงถึงการพัฒนามาตรการสำคัญ ๖ ประการ คือ ความเป็นสาธารณะของข้อมูลสารสนเทศ ความพร้อมของข้อมูลสารสนเทศ ในระบบงานต่างๆ การสร้างระบบสืบค้นข้อมูลสารสนเทศแก่ผู้ใช้ระบบงาน การกำหนดผู้รับผิดชอบ ฐานข้อมูลในชุดต่างๆ เพื่อสร้างความเป็นเอกภาพในการบริการข้อมูลสารสนเทศ การสร้างองค์การ อัจฉริยะ และการเตรียมความพร้อมในโครงสร้างพื้นฐานการจัดการของศาลปกครอง โดยการ ดำเนินการดังกล่าวผู้ศึกษาเสนอให้เน้นพัฒนาโมดูล (Module) ต่างๆ ของระบบงานในอนาคตของ ศาลปกครองควรออกแบบโดยยึดหลักการของการพัฒนาโปรแกรมประยุกต์เชิงบริการ (Service Oriented Programming) และระบบงานทุกระบบควรสร้างบนสถาปัตยกรรมแบบ ๓ ระดับ (๓-Tier Architecture) เพื่อมิให้การแก้ไขเชิงกระบวนการของโปรแกรมประยุกต์ที่จะต้องพัฒนาระบบงาน อย่างต่อเนื่องมีผลกระทบต่อนำจอแสดงผลในการให้บริการแก่สาธารณะ หรืออาจเลือกใช้บริการ ในรูปแบบระบบประมวลผลแบบกลุ่มเมฆ (Cloud Computing) ซึ่งผู้ใช้งานจะทำงานผ่าน อินเทอร์เน็ต โดยผู้ให้บริการจะแบ่งปันทรัพยากรให้กับผู้ต้องการใช้งาน และผู้ใช้งานไม่จำเป็นต้องมี ความรู้เชิงเทคนิค อีกทั้งเป็นการส่งเสริมให้การบริการต่างๆ ในการอำนวยความสะดวกทาง ปกครองเป็นไปอย่างสะดวก รวดเร็ว มากยิ่งขึ้นอีกด้วย อย่างไรก็ตาม มาตรการและแนวทางพัฒนา ระบบงานเหล่านี้จะสัมฤทธิ์ผลได้ต้องอาศัยองค์ประกอบอันเป็นปัจจัยสำคัญ ๔ ประการ ดังนี้

๑.๑ ผู้นำองค์กร

ผู้นำองค์กร (Leader) หมายถึง ประธานศาล (President of the Court) เป็น บุคคลสำคัญและมีบทบาทกระตุ้นให้บุคลากรทั่วทั้งองค์กรมีความเห็นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และ มาตรการดำเนินงานที่องค์กรกำหนดขึ้น โดยการแสดงวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนในความคาดหวังต่อ การเปลี่ยนแปลงที่องค์กรจะพัฒนานำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาระบบ ช่องทางการเข้าถึงความยุติธรรมทางปกครองของศาลปกครองไทยที่จะดำเนินการในอนาคต ซึ่ง ผู้นำองค์กรต้องจริงใจ มุ่งมั่น ท่วมเทและสร้างความพร้อมให้แก่บุคลากรขององค์กร ตลอดจนสร้าง ความเชื่อมั่นแก่บุคลากรในการเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในรูปแบบใหม่ที่จะไม่เป็น

การสร้างภาระในการปฏิบัติงานขององค์กร แต่จะเป็นเครื่องมือที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดบริการสาธารณะขององค์กร อีกทั้ง ไม่เป็นการลดบทบาทและความสำคัญในหน้าที่งานที่บุคลากรต้องรับผิดชอบให้ลดน้อยลง เพื่อป้องกันการต่อต้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งประชาสัมพันธ์แก่สาธารณะอย่างทั่วถึงเพื่อให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๒ การวางแผนที่ดี

โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวางแผนจัดการความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศรูปแบบใหม่ๆ เข้ามาปรับประยุกต์ใช้ในองค์กร ย่อมมีผลให้องค์กรมีขนาดใหญ่ขึ้น ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นย่อมเพิ่มสูงขึ้นเป็นเงาตามตัว ดังนั้น การเลือกนำเข้าระบบเทคโนโลยีมาใช้ในองค์กรจำเป็นต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับลักษณะการดำเนินงานขององค์กร หากเลือกใช้เทคโนโลยีที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการขององค์กรแล้วจะทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา และเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณโดยใช้เหตุ อีกทั้ง แผนดำเนินงานที่ใช้ระยะเวลามากเกินไป (Schedule overruns) หรือการนำเทคโนโลยีที่ล้าสมัยหรือยังไม่ผ่านการพิสูจน์มาใช้งาน (New or unproven technology) รวมทั้งขาดการประเมินแผนความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ไม่ถูกต้อง ผู้จัดจำหน่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ (Vendor) ที่องค์กรซื้อมาใช้งานไม่มีประสิทธิภาพ และขาดความรับผิดชอบ ย่อมส่งผลให้การปรับประยุกต์ใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในรูปแบบใหม่ๆ ภายในองค์กรหยุดชะงักลงได้เช่นกัน

๑.๓ การส่งเสริมบุคลากรให้เรียนรู้ และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

เพื่อความสำเร็จในการปรับประยุกต์นำเข้าระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดบริการสาธารณะของศาลปกครอง ปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญยิ่งประการหนึ่ง คือ การสร้างฐานความรู้ ความเข้าใจแก่บุคลากรให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ด้วยวิธีการพัฒนาความรู้ การส่งเสริม/ปลูกฝังในการสร้างความตระหนักรู้แก่บุคลากรภายในให้ติดตามข่าวสารความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากเทคโนโลยีสารสนเทศเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วมาก หากไม่มันติดตามอย่างสม่ำเสมอแล้วจะทำให้กลายเป็นคนล้าหลังและตกขอบ จนเกิดภาวะชะงักงันในการเรียนรู้และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างไม่สมประโยชน์ ซึ่งอาจเป็นผลให้การนำเข้าระบบเทคโนโลยีเพื่อการจัดบริการสาธารณะของศาลปกครองไม่ประสบผลสำเร็จได้

๑.๔ นโยบายภาครัฐในการส่งเสริมการเข้าถึงความยุติธรรมอย่างจริงจัง

ด้วยระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของประเทศไทย ยังกระจายไม่ทั่วถึง ทำให้ขาดความเสมอภาคในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ หรือเกิดการใช้อย่างกระจุกตัวเพียงบางพื้นที่ โดยเฉพาะในเขตพื้นที่เมืองและบางกลุ่มของประชากรเท่านั้น ส่งผลให้เกิดอุปสรรคต่อการใช้งานด้านต่างๆ ตามมา เช่น ระบบโทรศัพท์ อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ฯลฯ ซึ่งเป็น

องค์ประกอบสำคัญที่ศาลปกครองไม่สามารถสร้างโครงสร้างพื้นฐานเหล่านี้ได้ด้วยตัวเอง แต่ต้องอาศัยความพร้อมของภาครัฐในการจัดบริการสาธารณะเหล่านี้ให้เป็นไปอย่างทั่วถึง ดังนั้น ในประเด็นนี้ศาลปกครองต้องคำนึงถึงด้วยหากการจัดบริการใช้ระบบออนไลน์เป็นช่องทางเข้าถึงความยุติธรรมทางปกครอง อย่างไรก็ตาม แนวทางดำเนินงานที่ศาลปกครองควรนำมาใช้จึงควรมีลักษณะดำเนินการควบคู่กันระหว่างการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และการปฏิบัติงานด้วยระบบเอกสาร เพื่อให้เข้าถึงในทุกกลุ่มคน ทุกพื้นที่ และผู้บริการสามารถเลือกใช้ได้ตามความถนัดของตนด้วย

๒. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนา

เมื่อปัจจัยต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นเป็นสาระสำคัญที่จะส่งเสริมให้การนำมาตรการ และแนวทางตามที่ได้เสนอไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเห็นผลเป็นรูปธรรม และเกิดสัมฤทธิ์ผลตามที่คาดหวัง ในการพัฒนาช่องทางการเข้าถึงความยุติธรรมทางปกครองด้วยนวัตกรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ แก่ศาลปกครองให้เป็นไปอย่างรวดเร็ว ทั่วถึง และมีประสิทธิภาพ ผู้ศึกษายังได้พิจารณาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรการและแนวทางดังกล่าวเพิ่มเติม เพื่อให้สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ รวมทั้งสร้างการยอมรับและความร่วมมือแก่สมาชิกในองค์กรทุกส่วนให้ การดำเนินงานเกิดประสิทธิผลและสอดคล้องตามเจตนารมณ์แห่งกฎหมายรัฐธรรมนูญฯ ในการคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพของประชาชนอย่างทั่วถึง ขอบธรรม โดยข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา มีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

๒.๑ ส่งเสริมการทำงานแบบทีมงานที่มีส่วนร่วมจากบุคลากรในทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในเรื่องนั้น ๆ อย่างจริงจัง พร้อมทั้งให้อำนาจในการตัดสินใจและการแสดงบทบาทอย่างเต็มที่

โดยใช้รูปแบบของการจัดตั้งคณะกรรมการ คณะทำงาน เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ในความคิด ทักษะ และประสบการณ์ร่วมกันในประเด็นที่ต้องการหาวิธีการพัฒนา ปรับปรุงหรือป้องกันปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต ซึ่งการดำเนินการอาจจ้างที่ปรึกษาภายนอกซึ่งเป็นผู้มีความรู้ และมีความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีเครือข่ายและการจัดบริการสาธารณะเข้ามาร่วมดำเนินการด้วย รวมทั้งสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างคณะบุคคลในชุดต่างๆ ทั้งทั้งองค์กร เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการจัดสร้างฐานข้อมูล และกำหนดผู้รับผิดชอบในความครบถ้วน สมบูรณ์ และความถูกต้องของข้อมูลองค์การในอนาคตต่อไป

๒.๒ ส่งเสริมการลดช่องว่างและความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงสารสนเทศและองค์ความรู้

การลดช่องว่างและความเหลื่อมล้ำอันเนื่องมาจากการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Digital Divide) เพื่อให้เกิดการพัฒนาองค์การสู่องค์กรอิเล็กทรอนิกส์ โดยการสร้างโอกาสให้กับผู้รับบริการได้เข้าถึงบริการขององค์การได้โดยง่าย และคำนึงถึงความเหลื่อมล้ำในโครงสร้างพื้นฐาน ความเหลื่อมล้ำในทักษะ (Literacy Divide) ความเหลื่อมล้ำในวัฒนธรรม (Cultural Divide) และความเหลื่อมล้ำในขีดความสามารถในการบริหารจัดการ (Management Divide) เป็นสำคัญด้วย ซึ่งแนวทางขั้นพื้นฐานในการลดช่องว่างการเข้าถึงสารสนเทศขององค์การต้องเริ่มด้วยการพัฒนาบุคลากรภายในองค์กรด้วยการจัดฝึกอบรมการเข้าถึงสารสนเทศ และขยายผลต่อชุมชนในรูปแบบการประชาสัมพันธ์ การจัดทำคู่มือฉบับย่อเพื่อให้สามารถเรียนรู้ได้ง่าย ตลอดจนเปิดระบบออนไลน์ผ่านการใช้อินเทอร์เน็ตในการเข้าถึงสารสนเทศที่ผู้รับบริการต้องการ แต่ทั้งนี้ภาครัฐต้องสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีความพร้อมต่อการใช้งานด้วย

๒.๓ พัฒนาระบบฐานข้อมูลขององค์กรให้มีความครบถ้วน สมบูรณ์ ทันสมัย และเชื่อมโยงทั่วทั้งองค์กร เพื่อสนับสนุนการจัดบริการสาธารณะและส่งเสริมการเข้าถึงความยุติธรรมทางปกครองให้เป็นไปได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว และทั่วถึง

โดยจัดให้มีคณะบุคคลรับผิดชอบการนำเข้า ตรวจสอบข้อมูลในฐานข้อมูลชุดต่าง ๆ ให้มีความครบถ้วน สมบูรณ์ และทันสมัย และจัดให้มีคณะบุคคลรับผิดชอบติดตามความเคลื่อนไหวการแจ้งข้อมูลผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ของศาลปกครองตามกรอบอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในแต่ละฝ่ายงาน เพื่อส่งเสริมให้การใช้ช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ในการเข้าถึงความยุติธรรมทางปกครองได้รับการตอบสนองอยู่ตลอดเวลาและต่อเนื่อง ตลอดจนเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้รับบริการที่จะสามารถเข้ามาสืบค้น ติดตามความเคลื่อนไหวสำนวนคดีในกระบวนการวิธีพิจารณาความที่ตนเป็นคู่กรณี หรือแม้แต่การยื่นคำฟ้อง การสอบพยาน การส่งหลักฐานทางคดีผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ที่เป็นไปอย่างสะดวกและรวดเร็ว รวมทั้งเป็นคลังความรู้ในการสืบค้นข้อมูลคดี ข้อมูลคำวินิจฉัย ข้อมูลความเคลื่อนไหวของศาลปกครอง และแหล่งความรู้ทางกฎหมายมหาชน กฎหมายปกครองของประเทศไทย ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวเหล่านี้ล้วนส่งผลให้ศาลปกครองพัฒนาองค์การเข้าสู่ยุคการจัดบริการสาธารณะแบบอิเล็กทรอนิกส์อย่างเต็มรูปแบบและส่งเสริมการสร้างฐานรากในการพัฒนาความรู้ด้านกฎหมายมหาชน กฎหมายปกครองของประเทศไทยก้าวเข้าสู่มาตรฐานสากลต่อไปได้อย่างแท้จริง



ห้องสมุดกฎหมายมหาชน
ศาลปกครอง

บรรณานุกรม

คณะอนุกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ศาลปกครอง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๗.

แผนยุทธศาสตร์ศาลปกครอง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๗. [ออนไลน์].

เข้าถึงได้จาก : http://www.admincourt.go.th/00_web/01_court/001-2.pdf (วันที่

ค้นข้อมูล : ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔)

ดิเรกฤทธิ์ เจนครองธรรม. เอกสารประกอบการบรรยาย เรื่อง นโยบาย โครงสร้าง ระบบ
การบริหารงานและบทบาทของศาลปกครองในการบริหารราชการแผ่นดิน.

วันอังคาร ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๓ เวลา ๑๓.๐๐-๑๖.๓๐ น. ห้องประชุม ๑ ชั้นปี ๑

อาคารศาลปกครอง (อัสสัมชัญ)

บัณฑิต โรจน์อารยานนท์ (แปลจาก IT Roadmap ๒๐๐๙ by Information Technology
Research Department of Nomura Research Institute, Ltd.) แนวโน้ม
เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร...๒๐๐๙-๒๐๑๔. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัย
และพัฒนาอุตสาหกรรมโทรคมนาคม (สพท.) สำนักงานคณะกรรมการกิจการ
โทรคมนาคมแห่งชาติ (สททช.). ๒๕๕๓.

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ (และที่แก้ไข
เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑)

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วย หลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๕๖
แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศไทย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐-
๒๕๕๔.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

รายงานการวิจัย เพื่อนำเสนอในการประชุมทางวิชาการระดับชาติว่าด้วยงานยุติธรรม ครั้งที่ ๗
“การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม” ระหว่างวันที่ ๑-๒ กันยายน ๒๕๕๒ ณ ห้อง
แกรนด์ไดมอนด์ บอลรูม อาคารคอนเวนชัน เซ็นเตอร์ ศูนย์การประชุมอิมแพ็ค
เมืองทองธานี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔). กรุงเทพฯ: วิญญูชน. ๒๕๕๐.

[เว็บไซต์ <http://www.nesdb.go.th>]

ส่วนงานสารสนเทศ สำนักอำนวยการ, “ระบบการประมวลผลกลุ่มเมฆ,” **กฤษฎีกา** ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๔ (เมษายน-พฤษภาคม ๒๕๕๔) : หน้า ๒-๓.

สำนักงานศาลปกครอง, **แผนพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๔**, มิถุนายน ๒๕๕๑, (เอกสารไม่ตีพิมพ์)
สำนักงานศาลปกครอง. รู้จักกับศาลปกครอง. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ : แอล. ที. เพรส, ๒๕๔๖. หน้า 23.

สำนักงานศาลปกครอง. **รายงานการปฏิบัติงานของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครองประจำปี ๒๕๕๒**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :

http://www.admincourt.go.th/00_web/08_service/report/annual_reporty52.pdf
(วันที่ค้นข้อมูล : ๕ มิถุนายน ๒๕๕๔)

สมชัย อักษรารักษ์ และ อติชา พรพิติน. **โฉมหน้าบริการอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐ...เพื่อคนไทย**. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น. ๒๕๕๗.

เว็บไซต์ http://www.fedcourt.gov.au/ecourt/ecourt_slide.html

เว็บไซต์ <http://court.admincourt.go.th/ordered/>

เว็บไซต์ http://www.admincourt.go.th/admincourt/search_appointment1.aspx

เว็บไซต์ http://court.admincourt.go.th/ORDERED/accuse_new.aspx

เว็บไซต์ <http://library.admincourt.go.th/#focus>

เว็บไซต์ http://www.admincourt.go.th/00_web/

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ นามสกุล	นายกั้ววาล กุศลธรรมรัตน์
วัน เดือน ปีเกิด	๒๕ มีนาคม ๒๕๐๓
ตำแหน่งปัจจุบัน	กรรมการบริษัท, ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร
สถานที่ทำงาน	บริษัท อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล รีเสิร์ช คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
การศึกษา	ปริญญาตรี วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต (สาขาวิศวกรรมไฟฟ้า) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง สำเร็จการศึกษาปี ๒๕๒๗ หลักสูตร มินิเอ็มบีเอ โครงการพัฒนาผู้บริหาร รุ่นที่ ๒๔ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สำเร็จการศึกษาปี ๒๕๓๒
ประสบการณ์	
๒๕๕๓ – ปัจจุบัน	รองประธานกรรมการและประธานเจ้าหน้าที่บริหาร บริษัท อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล รีเสิร์ช คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
๒๕๕๑ – ๒๕๕๓	รองประธานกรรมการและประธานเจ้าหน้าที่การตลาด บริษัท อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล รีเสิร์ช คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
๒๕๕๐ – ๒๕๕๑	รองประธานกรรมการและประธานเจ้าหน้าที่บริหาร (ร่วม) บริษัท อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล รีเสิร์ช คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
๒๕๒๙ – ๒๕๕๐	ประธานกรรมการและประธานเจ้าหน้าที่สารสนเทศ บริษัท อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล รีเสิร์ช คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
ผลงานทางวิชาการ	- ไม่มี -



ห้องสมุดกฎหมายมหาชน
ศาสตราจารย์

[illegible]

